

Technická univerzita v Liberci
Hospodářská fakulta

Studijní program: N 6202 Hospodářská politika a správa
Studijní obor: Pojišťovnictví

Bankopojištění v praxi finančních skupin na českém finančním trhu

Bancassurance in practise of financial groups
on the Czech financial market

DP-PO-KPO-2009-11

KATEŘINA KRAUSOVÁ

Vedoucí práce: Doc. Ing. Arnošt Böhm, CSc., katedra pojišťovnictví

Konzultant: Ing. Karina Mužáková, katedra pojišťovnictví

Počet stran: 81

Počet příloh 3

Datum odevzdání: 22. května 2009

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé diplomové práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li diplomovou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Diplomovou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím diplomové práce a konzultantem.

V Liberci, 22. května 2009

.....

Poděkování

Velice ráda bych poděkovala vedoucímu diplomové práce Doc. Ing. Arnoštu Böhmovi, CSc., za odborné vedení, rady, návrhy, připomínky a kontrolu mé diplomové práce. Také bych chtěla poděkovat konzultantce Ing. Karině Mužákové za pomoc a za poskytnutí cenných rad při zpracování mé diplomové práce.

Anotace

Diplomová práce se zabývá bankopojištěním, které se na současných finančních trzích velice slibně rozvíjí, banky i pojišťovny musí neustále reagovat na rostoucí požadavky klientů a nejen to, také tím dosahují nižších nákladů a zabraňují konkurenčním tlakům. Díky těmto a mnoha dalším důvodům vznikla vzájemná spolupráce bank a pojišťoven, a tato činnost je nazývána bankopojištěním.

V diplomové práci popisují vývoj bankopojištění od jeho prvotních zmínek až po současnou situaci na evropských trzích včetně českého trhu, výhody a nevýhody bankopojištění pro banky a pojišťovny, ale také pro klienty. Dále úpravu bankopojištění legislativními normami Evropské unie a zákony České republiky. Věnují se také největším finančním skupinám na českém trhu a jejich produktům v rámci bankopojištění.

Klíčová slova

Banka

Bankopojištění

Bankopojišťovna

Bankovní a pojistný produkt

Bankovníctví

Distribuční kanál

Finanční konglomerát

Finanční skupina

Finanční trh

Křížový prodej

Neživotní pojištění

Pojišťovna

Pojišťovnictví

Životní pojištění

Annotation

Bancassurance is very hopefully developed on present financial market. Banks and insurance company must continually response to increasing requirements of clients, and not only this, they also succeed lower costs and prevent competitive pressures by it. Thanks to these and many other reasons, originates mutual cooperation of banks and insurance companies and this activity is called bancassurance.

In my diploma thesis attend to bancassurance from his primary mention to present situation in Europe including Czech market, advantages and disadvantages of bancassurance for banks, insurance company, but also for clients. Next describe regulation of bancassurance by legislation of European Union and laws of Czech Republic. In the fourth chapter present the largest financial groups on the Czech market and in the last chapter analyze their products within bancassurance.

Keywords

Bank

Bancassurance

Bancassurance company

Bank and insurance produkt

Banking systém

Channel of distribution

Financial conglomerate

Financial group

Financial market

Cross-selling

Non-life insurance

Insurance company

Insurance system

Life instance

Obsah

Seznam zkratk a symbolů	9
Seznam tabulek.....	11
Seznam obrázků.....	11
Úvod	12
1 HISTORIE A VZNIK BANKOPOJIŠTĚNÍ	14
1.1 Kolébka bankopojištění	14
1.2 Propojování bank a pojišťoven.....	16
1.3 Vstup do bankopojištění	17
1.3.1 Důvody vstupu bank do bankopojištění	19
1.3.2 Důvody vstupu pojišťoven do bankopojištění	20
2 SOUČASNÁ SITUACE NA ČESKÉM TRHU V OBLASTI BANKOPOJIŠTĚNÍ	21
2.1 Vývoj bankopojištění.....	21
2.1.1 Vývoj bankopojištění v EU	21
2.1.2 Vývoj bankopojištění v České republice	26
2.2 Situace na českém trhu bankopojištění.....	28
3 PRÁVNÍ ÚPRAVA.....	30
3.1 Jednotný evropský pas.....	30
3.2 Právní úprava bankopojištění v ČR.....	31
3.3 Regulace a dohled v pojišťovnictví.....	33
3.4 Regulace a dohled v bankovníctví.....	38
3.5 Obezřetný systém dohledu nad finančními konglomeráty	40
4 NEJVĚTŠÍ FINANČNÍ SKUPINY V RÁMCI NABÍDKY BANKOPOJIŠTĚNÍ	43
4.1 Finanční instituce v bankopojištění	43
4.2 Skupina ČSOB.....	44
4.3 Finanční skupina České spořitelny, a. s.....	47
4.4 Finanční skupina Komerční banky, a. s.....	49
4.5 Porovnání ukazatelů finančních skupin ČSOB, ČS a KB	51
5 PRODUKTY BANKOPOJIŠTĚNÍ.....	56
5.1 Životní pojištění.....	56
5.2 Pojištění schopnosti splácet finanční závazky.....	62

5.3 Pojištění platebních a kreditních karet.....	68
5.4 Další možné produkty bankopojištění nabízené finančními skupinami.....	71
Závěr.....	74
Seznam použité literatury	77
Seznam příloh	81

Seznam zkratek a symbolů

%	procento
a. s.	akciová společnost
ad.	a další
AIG	American International Group
apod.	a podobně
CGNU	Commercial and General Norwich Union
č.	číslo
ČMSS	Českomoravská stavební spořitelna, a. s.
ČNB	Česká národní banka
ČR	Česká republika
ČS	Česká spořitelna, a. s.
ČSOB	Československá obchodní banka, a. s.
EEC	European Economic Community - Evropské hospodářské společenství
EHS	Evropské hospodářské společenství
ES	Evropské společenství
EU	Evropská unie
HSBC	The Hongkong and Shanghai Banking Corporation Limited
IKS	Investiční kapitálová společnost
ING	Internationale Nederlanden Group
IPB	Investiční a Poštovní banka, a. s.
IS	investiční společnost
KB	Komerční banka, a. s.
Kč	Koruna česká
KP	Komerční pojišťovna, a. s.
MF ČR	Ministerstvo financí České republiky
mil.	milion
mld.	miliarda
např.	na příklad
NMB	Nederlandsche Middenstandsbank
p.a.	per annum - ročně

PF	penzijní fond
PIN	Personal Identification Number - osobní identifikační číslo
Poj.	pojišťovna
s. r. o.	společnost s ručením omezeným
Sb.	sbírka
SG	Société Générale
tis.	tisíc
tzn.	to znamená
tzv.	tak zvaný

Seznam tabulek

Tab. 1 - Prodej pojištění na pobočkách bank v roce 2000.....	28
Tab. 2 - Vlastnická struktura Skupiny ČSOB pro rok 2007	44
Tab. 3 - Společnosti s podílem České spořitelny, a. s.	47
Tab. 4 - Společnosti skupiny Komerční banky.....	49
Tab. 5 - Základní informace o Skupině ČSOB.....	52
Tab. 6 - Základní informace o Finanční skupině ČS.....	53
Tab. 7 - Základní informace o finanční skupině KB	54
Tab. 8 - Praktický příklad	64
Tab. 9 - Varianty pojištění ztráty nebo krádeže platební karty u ČSOB	68
Tab. 10 - Limity pojistného plnění u pojištění Merlin	70

Seznam obrázků

Obr. 1 - Podíl bank na distribuci pojistných produktů v odvětví životního pojištění	23
Obr. 2 - Bankopojištění v Evropě.....	25
Obr. 3 - Bankopojištění v Evropě 1992 - 2000.....	25
Obr. 4 - Křížové prodeje v rámci Skupiny ČSOB.....	45

Úvod

Významnou změnou ve finančním sektoru za posledních několik desetiletí byl vznik a vývoj bankopojištění. Pro bankovní a pojišťovací instituce se bankopojištění považuje za atraktivní a výnosný doplněk k již existujícím produktům či službám a úspěšnost prokázaná různými operacemi bankopojištění, pozornost sektoru finančních služeb opravdu dokazuje, například tím, že vznikají stále nové produkty. Hlavním důvodem vstupu do bankopojištění je však to, že kdo nenabídne komplexní péči o klienta, snižuje své šance na trhu.

Cílem diplomové práce je popis vzniku bankopojištění, objasnění výhod a nevýhod bankopojištění, jeho vývoj až po současnou situaci na finančních trzích, právní úpravy, která se týká bankopojištění a seznámení s největšími finančními skupinami na českém trhu a jejich nabízenými produkty v rámci bankopojištění.

V první kapitole se zaměřím na okolnosti vzniku bankopojištění. Budu zkoumat jak docházelo k sbližování těchto sektorů, za jakých podmínek mohly banky a pojišťovny spolupracovat a propojovat bankovní služby se službami, které bývaly tradičně poskytovány pojišťovnami. Dále zhodnotím, zdali se vývoj bankopojištění rozvíjel nebo naopak utlumil v době válek, a jak zasahoval stát a jaký byl poválečný rozvoj. V závěru této kapitoly zhodnotím přínosy obou zmiňovaných sektorů do bankopojištění.

V následující kapitole se budu zabývat detailnějším popisem vývoje bankopojištění v posledním desetiletí na evropských trzích a zhodnocením současné situace na těchto trzích. Analyzuji rozdíl v podílech bankopojištění na životním a neživotním pojištění, zmíním se i o nejvýznamnějších příkladech spolupráce bank a pojišťoven na evropských trzích. V druhé části této kapitoly se zaměřím na český finanční trh, kdy se zmíním o institucích, které jako první vstoupily na trh bankopojištění, jakým způsobem byly a jsou propojovány a také porovnáám podíl bankopojištění na prodeji životního a neživotního pojištění.

Třetí kapitola bude zaměřena na právní úpravu bankopojištění v ČR a EU, uvedu možnosti, za kterých lze vstoupit do bankopojištění ze strany pojišťoven a bank, jaké zákony a směrnice upravují bankopojištění, za jakých podmínek je možné vstoupit do bankopojištění a další kritéria, která musí banky a pojišťovny splňovat pro povolení k provozování dané činnosti. Také se zmíním o orgánu, který na dodržování těchto zákonných norem dohlíží.

Ve čtvrté kapitole představím finanční skupiny v rámci bankopojištění na českém trhu. Zaměřím se na skupiny, které jsou nejdéle na trhu bankopojištění a patří tak mezi největší – Skupina ČSOB, Finanční skupina ČS a Finanční skupina KB. Na českém trhu je také významná finanční skupina PPF, té se však věnovat nebudu, jelikož by její popis byl velice obsáhlý a nezbyl by rozsah pro porovnání s dalšími finančními skupinami. Popíši vývoj zmíněných tří finančních skupin na trhu a vzájemné propojení bankovních a pojišťovacích institucí, na závěr této kapitoly porovnáám základní ukazatele jednotlivých skupin.

Ačkoli je vzájemné propojování bankovních a pojišťovacích služeb v současnosti velmi oblíbené a chlubí se s ním mnoho finančních skupin, stále není definován jednotně vyhlízející produkt nebo služba. V poslední kapitole se budu věnovat bankopojistným produktům v rámci finančních skupin, podrobně analyzuji ty produkty, které nejsou prodávány křížovým prodejem neboli prodejem pojistného produktu na pobočkách banky bez jakéhokoliv propojení s bankovními produkty, ale produkty, které jsou vnitřně provázané se službami nabízené bankovními institucemi a jen okrajově zmíním i ostatní možné produkty bankopojištění.

1 HISTORIE A VZNIK BANKOPOJIŠTĚNÍ

Na počátku je třeba ujasnit, že neexistuje žádný standardní model bankopojištění, protože finanční instituce vytvářejí různé kombinace produktů. Proto je také více definic samotného pojmu bankopojištění, zjednodušeně se dá říci, že bankopojištění vyjadřuje spolupráci bank a pojišťoven a zahrnuje propojení pojišťovacích a bankovních produktů (služeb) pro společnou cílovou skupinu klientů na jednom místě.

1.1 Kolébka bankopojištění

Téma, o kterém se v současnosti velmi často hovoří je sbližování finančních služeb. Myslím tím především propojení běžných bankovních a pojišťovacích činností. Bankopojištění je koncept i termín pocházející z Francie, v některých zemích Evropy bankopojištění funguje už více jak 30 let. Prvotní zmínky o bankopojištění však sahají hlouběji do minulosti. Francie je ale zemí s nejrozvinutějším systémem bankovního pojištění v Evropě, a proto se historie bankopojištění odvíjí nejčastěji právě od této země.

Za kolébku bankopojištění můžeme považovat i Itálii, Holandsko a Anglii. Pojišťovnictví se na počátku své historie řadilo k finančním spekulacím, protože se podobalo spíše loterii než kalkulaci pravděpodobností.

Meziválečné období se vyznačovalo intenzivním procesem zakládání, ale i zániku bank a pojišťoven. Riziko spojené s nestabilitou pojišťovnictví se ještě zvýšilo po roce 1936, aby se zabránilo krachu pojišťoven, docházelo k převodům portfolií z jedné pojišťovny do druhé, což mělo za následek přeskupení ekonomické síly. Záchranou byly i fúze prostřednictvím odkoupení portfolií společností, které se ocitly v problémech. Fúze v pojišťovnictví probíhaly i po překonání krizového období, a to v zájmu posilnění a rozšiřování distribučních sítí pojišťoven.

Po válce došlo ve Francii k znárodnění, které zasáhlo oba sektory. Zdroje bank a pojišťoven se využívaly na kolektivní investice, jejich priorita a postup byl určován

plánem. Tímto krokem si zároveň banky a pojišťovny budovaly jméno uznávaného a silného investora. Pravidla, která se týkala využívání investic, však byla přesně vymezena a časem ztrácela aktuálnost. Také banky se potýkaly s problémy – v roce 1945 bylo uzákoněno oddělení aktivit mezi obchodními a vkladovými bankami. Banka si musela vybrat mezi statutem vkladové banky (nesměla přijímat vklady na déle jak dva roky a musela se vzdát větší majetkové účasti v podnicích) nebo statutem obchodní banky (nesměla přijímat vklady od široké veřejnosti). Tento zákon ale odporoval požadavkům doby a brzdil vývoj, proto byl koncem 60. let zrušen.

Sbližování obou sektorů probíhalo dvěma způsoby, avšak se stejným cílem – dobýt trh. První způsob posiloval existující vzájemné vazby, které vyplývaly z povahy daných finančních institucí. Druhý způsob spočíval v nabízení produktů pojišťoven prostřednictvím bank a naopak, znamená to tedy distribuci produktů partnera prostřednictvím vlastní sítě na základě vzájemné dohody.

Poválečný ekonomický rozvoj přinesl pro oba sektory řadu nových vývojových impulzů a byl pro ně přitažlivý z odlišných a často protichůdných důvodů. Klienty pojišťoven znepokojovala inflace, protože znehodnocovala pojištění - pojistná částka by díky inflaci nepostačovala takovou mírou pojistné ochrany, kterou si klienti představovali při uzavření pojištění. Naopak pro žadatele o úvěry bylo znehodnocení jejich dluhů přínosem. Tvorbu bankovního kapitálu ovlivňovaly především úspory. Vlastní kapitál v pojišťovnách zase těžil z rozvoje životního a povinného pojištění a zajistil tak tomuto sektoru důležité postavení na finančním trhu. Nové podmínky zásadním způsobem změnilly vzájemný poměr sil mezi bankami a pojišťovnami. Ukázalo se, že banky pojišťovny potřebují a pokud dříve využívaly nezkušenosti pojišťoven, tak v této době už tomu tak není. Bankopojišťovny, jako nové skupiny finančního trhu vznikaly koncem 70. let, kdy se pojišťovny staly významnými subjekty finančního trhu - buď patřily k určité bankovní skupině, nebo se s nějakou bankou spojily.

O proces sjednocení bankovního a pojišťovacího sektoru se zajímaly státní orgány, neřešily filozofii tohoto sjednocení, ale zda sjednocení podporuje rozvoj dlouhodobých

úspor obyvatelstva a zda vede ke snížení nákladů ve finančním sektoru. Na začátku 70. let stál zaujal vyčkávací pozici, začala se prosazovat deregulační vývojová linie.

Bankopojištění se sice stalo předmětem odborného zkoumání nedávno, ale bankovní a pojistné produkty se kombinovaly už celé desetiletí předtím, avšak až nedávno se došlo k závěru, že se tyto dva koncepty mohou navzájem doplňovat.

Hlavní rozmach bankopojištění byl na začátku 90. let 20. století, kdy se rozhodlo mnoho finančních institucí vydat touto cestou. Vedla je k tomu snaha poskytnout klientům rozsáhlejší nabídku produktů, strategické zvýšení množství kapitálu a dosažení synergického efektu v oblasti příjmů a nákladů.

Proces vzniku bankopojišťoven je vyústěním postupů a tendencí globalizace finančních trhů a finančních institucí. Bankopojištění zahrnuje totiž výhody obou sektorů – sektoru bankovních služeb a sektoru pojištění. [8]

1.2 Propojování bank a pojišťoven

Integrace bank a pojišťoven je vysvětlitelná také díky shodným rysům jejich produktů. Partnery se banky a pojišťovny stávají v mnoha oblastech. Pojišťovny využívají bank k inkasu pojistného a výplatě pojistných plnění, ukládají u nich volné finanční zdroje nebo zadávají bankám provedení investičních operací. Pojišťovny na druhou stranu nabízejí produkty, které mohou snižovat finanční rizika bank, např. rizikové životní pojištění, úvěrové pojištění nebo komplexní pojistnou ochranu podnikatelského subjektu. Tyto klasické vazby jsou v současné době doplněny o vazby širší a pevnější.

Přibližování mezi bankovníctvím a pojišťovníctvím začalo rozvinutím konceptů bankopojištění a assurfinance, což znamená spolupráci v distribuční oblasti. Assurfinance představuje prodej bankovních produktů prostřednictvím pojistitelů. Týká se zejména jednoduchých bankovních produktů (např. nabídka kreditní karty ke kapitálovému

životnímu pojištění). Koncept assurfinance však není zdaleka tak rozšířen jako bankopojištění.

Při propojování bankovní a pojišťovací činnosti může být využito různých forem propojování:

- založení nové filiálky,
- založení společného podniku,
- strategie majoritního podílu,
- zakládání společných holdingových společností,
- strategie dobrovolných fúzí,
- strategie kombinované účasti a distribuce,
- strategie kooperace v distribuci produktů. [6]

1.3 Vstup do bankopojištění

Cest, jak vstoupit na trh, je mnoho, většinou je však jejich scénář následující:

- odbytová spolupráce

Jedna smluvní strana získává distribuční cesty k zákazníkovi prostřednictvím druhé smluvní strany. Pokud dvě strany nespolupracují, neuzavřou mezi sebou dohodu o společném využívání distribučních cest, dosáhnou tak jen minima pozitivních výsledků s nízkou výnosností pro každou z nich. Pokud se však banka a pojišťovna pustí do distribuce společně, získají tak obě příležitost pro získání jistého výnosu. Nebudou mezi sebou vést konkurenční boj o zákazníka, čili o odbyt produktů. Konkurenční boj ustupuje a ony se společně soustředí na překonávání ostatních problémů. Náklady, které by rapidně stoupaly konkurenčním bojem, ve spolupráci neexistují. Jestliže banka podepíše dohodu s pojišťovnou, že je bude společně reprezentovat a vystupovat jako jejich představitel – pojistné produkty nabízené bankou budou označené její ochrannou známkou. Tato spolupráce může vést ke spokojenosti obou partnerů, pokud to bude korektní jednání ze strany banky a peněžní investice, kterou bude požadovat za tento krok, bude relativně nízká.

- vrcholové řízení

Banka a pojišťovna uzavřou mezi sebou dohodu o křížovém vlastnictví akcií a o tom, že člen jedné společnosti by mohl být v představenstvu druhé společnosti. Pro úspěch v bankopojištění je velmi důležitý postoj představenstva a managementu, vzájemná synchronizace jejich činností a zájmů. Jako příklad lze uvést současné řešení statutárních orgánů České spořitelny, Pojišťovny České spořitelny a Wiener Städtische Versicherung AG, Vienna Insurance Group.

- společné podnikání

Vytvoření nové instituce v případě, že banka i pojišťovna již existují. Aby takováto instituce mohla vzniknout, musí buď pohltnout banka pojišťovnu nebo pojišťovna banku. Příklad, kdy banka pohltí pojišťovnu, představuje pro banku veliký závazek. Banka si musí tento krok pečlivě naplánovat a prověřit pojišťovnu po každé stránce – pokud by pojišťovna neprosperovala, mohlo by to zničit i samotnou banku. Banka ale také může založit novou pojišťovnu, která bude výlučně vlastněná bankou, k tomu je však zapotřebí celá škála znalostí a zkušeností potřebných k vedení pojišťovny.

Příklad, kdy pojišťovna pohltí banku, může být zřízení nebo získání banky pojišťovnou, pojišťovna se tím přiblíží klientům skrz již existující pobočkovou síť bank a získá přístup k početné klientské základně banky. Pojišťovna nadále spolupracuje se svými klienty a zároveň nabízí své pojistné produkty a služby novým klientům, o které nemusí vést tvrdé konkurenční boje jako v případě, že by klientskou základnu banky nezískala. Jedná se o určitou strategii pojišťoven, kdy neztratí své trhy a zároveň se podílí na aktivitách v bankopojištění.

Pro úspěšnou spolupráci mezi bankou a pojišťovnou jsou rozhodující vlastnická práva – nejrizikovější je vliv jedné smluvní strany na druhou a naopak. Pro přežití a úspěch na trhu je rozhodující propojení managementu, a s tím spojené vedení zaměstnanců, rozdělení pravomocí, vhodně zvolený marketing a také samotné rozhodování. Banky a pojišťovny by neměly zanedbávat pravidelné porady řídicích orgánů, protože hlavním faktorem k dosažení úspěchu je silná vazba vrcholových vedení těchto partnerů. [8]

1.3.1 Důvody vstupu bank do bankopojištění

Nejvýznamnější důvodem vstupu bank do bankopojištění je rostoucí konkurence mezi bankami - banky soupeří o to, aby se jim nesnižovaly příjmy a nezvyšovaly administrativní a marketingové náklady a také bojují o klienty. Nové produkty přilákají více klientů a mohou podstatně zlepšit výnosnost a produktivitu bank. Další důvodem jsou provize a zisky, které plynou ze spolupráce banky a pojišťovny. Banky si také uvědomují, že preference zákazníka při střednědobých a dlouhodobých investicích často směřují místo vkladů u bank k pojistným produktům, které zároveň při zhodnocování pokrývají i určité pojistné riziko, vklady klientů jsou přitom jádrem výnosnosti bank. Banky se z těchto důvodů zaměřily na životní pojištění, klienti ho totiž preferovali kvůli soukromé finanční ochraně. Jedním z mnoha dalších důvodů vstupu bank do bankopojištění jsou vysoké náklady na provoz poboček, tím, že banky vstoupí na pojistný trh, může dojít k jejich většímu využití, i když v poslední době je trendem spíše snižování počtu poboček a je pravděpodobné, že síť poboček bude klesat i nadále. Hlavním faktorem vedoucím k této skutečnosti je využívání internetu a telefonní komunikace na úkor právě pobočkových sítí. Je to méně finančně nákladné pro banky a časově méně náročné pro klienty.

Nemalým problémem, který vedl banky ke vstupu na pojistný trh, jsou klienti, kteří mají tendenci mít účty ve více bankách. Banky si chtějí své klienty udržet, a musí je proto vést k věrnosti, aby nepřešli ke konkurenci. Čím větší paletu bankovních a pojistných produktů budou banky poskytovat, tím spíše zabrání odchodu svých klientů ke konkurenci.

Přínosy bank do bankopojištění

Největším přínosem bank je rozsáhlá síť poboček oproti pojišťovnám, která umožňuje osobní kontakt zabezpečující důvěru klientů, která je k prodeji pojistných produktů nezbytná a také zlepšuje dostupnost pojistných produktů pro klienty. S rozsáhlou sítí bankovních poboček nesporně souvisí i širší databáze klientů než jakou mají pojišťovny, což je další nespornou výhodou. Banky mají oproti pojišťovnám navíc informace o finanční a sociální situaci zákazníků, tím se snadněji zjišťují potřeby zákazníka, díky kterým se může bankopojišťovna inspirovat k vytváření nových produktů a služeb.

1.3.2 Důvody vstupu pojišťoven do bankopojištění

Nejvýznamnější důvodem vstupu pojišťoven do bankopojištění jsou klienti, na které pojišťovna do doby než vstoupila do bankopojištění nedosáhla. Jedním z důvodů je, že klienti jsou na území, kde pojišťovna má pouze omezené nebo žádné zastoupení, takže je v získávání klientů omezená z *geografického hlediska*. Dalším důvodem nezasažených klientů může být *orientace pojišťovny* na vytyčenou skupinu klientů, např. na solventnější část klientů, kdežto banky mají velké množství klientů z různých skupin obyvatelstva.

Stejně jako banka i pojišťovna vstupem do bankopojištění doufá, že neztratí své klienty, udrží si jejich věrnost a zároveň si díky nabídce, nejen na pojistném trhu, zajistí nové klienty, kteří dosud o pojistných produktech například nevěděli. Také existující distribuční kanály pojišťoven nejsou dostatečně velké na rozšíření nabídky produktů a vytváření nových poboček by bylo nákladné a zbytečně by tak zdražilo pojistné produkty, které by se staly nekonkurenčními, a tím pádem neprodejnými. Dostala jsem se tedy k dalšímu důvodu vstupu pojišťoven do bankopojištění – snižování nákladů, kromě již zmíněného důvodu (nevytváření nových poboček pojišťoven) zde je i snížení nákladů způsobené prodejem na pobočkách bank, to vede k úsporám, zlepšení obrátu a výnosnosti, snížení ceny pojistného produktu, důsledkem je samozřejmě konkurenceschopnější produkt a také jednodušeji prodejný.

Přínosy pojišťoven do bankopojištění

Pojistné produkty jsou pro banky atraktivní nejen z důvodu konkurenční výhody oproti ostatním bankám, ale také díky vyšším provizím oproti bankovním produktům. Pojišťovna má oproti bance menší klientelu, ale banky i menší množství potenciálních zákazníků mohou brát jako pozitivum. Stejně jako u bank i pojišťovny snižují náklady propojením s bankami.

2 SOUČASNÁ SITUACE NA ČESKÉM TRHU V OBLASTI BANKOPOJIŠTĚNÍ

Jednotný trend tvorby univerzálních finančních ústavů, které operují napříč širokým spektrem aktivit s rozhodujícími složkami v bankovníctví a pojišťovnictví je typický pro celou Evropu. Původní koncept bankopojištění, známý pod názvem "bancassurance", který představoval pouze vazbu mezi bankami a pojišťovnami nabízejícími produkty životního pojištění, byl překonán a podstatně rozšířen na stav, kdy se kombinují bankovní služby se službami životních i neživotních pojišťoven. Pojišťovny a banky si tedy nekonkurují již jen ve svých vlastních sektorech, ale navzájem v rámci širšího trhu finančních služeb.

2.1 Vývoj bankopojištění

2.1.1 Vývoj bankopojištění v EU

Banky v členských státech EU už několik desetiletí prodávají některé pojistné produkty, především v oblasti životního pojištění, a to na základě smlouvy s partnerskou pojišťovnou. Bankopojištění se však od tohoto způsobu prodeje pojistných produktů liší nutností dosáhnout určitého množství prodávaných pojistných produktů, které zabezpečí životaschopnost těchto operací. A také tím, že se banka, přímo nebo zprostředkovaně, podílí na přípravě těchto produktů. V EU je nejčastější případ, kdy si banka založí vlastní dceřinou pojišťovnu, neznamená to ale, že by ostatní formy nebyly využívány.

Bankopojištění má podle specialistů v zemích EU tři základní vývojové fáze:

- V první fázi banka zapojuje do svého distribučního systému životní pojištění a prodává klasické produkty životního pojištění. V této fázi banka zjišťuje potřeby svých klientů a také se blíže seznamuje s problematikou prodeje pojistných produktů.

- Druhá fáze následuje, pokud banka prodá dostatečný počet pojistek, banky se začínají podílet na vytváření pojistných produktů a většinou je završena založením nové pojišťovny. Tím, že banka založí novou pojišťovnu, získá větší přehled o procesech a výsledcích vyplývajících z prodeje pojistných produktů než, když spolupracovala s partnerskou pojišťovnou, kde neměla možnost zjišťování podrobných analýz.
- Třetí fáze spočívá již v přípravě vlastních pojistných produktů, které jsou maximálně přizpůsobeny jejím klientům.

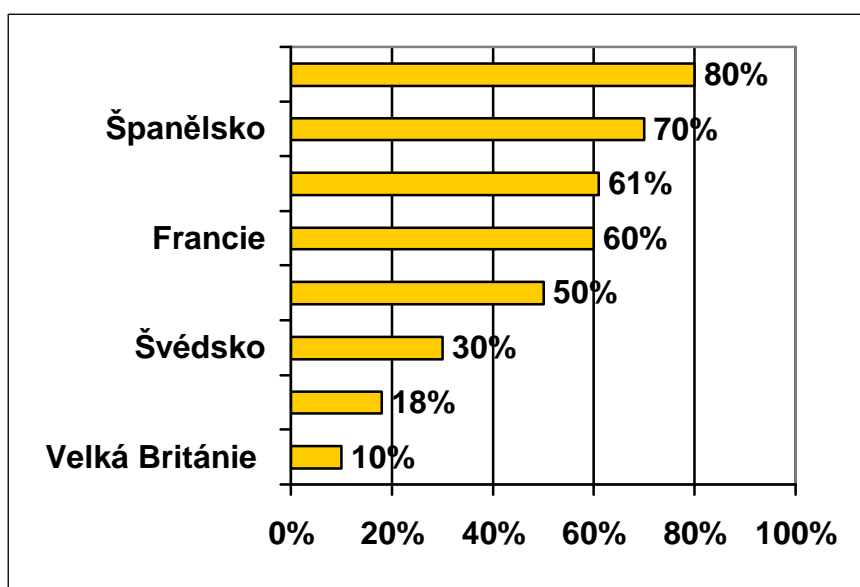
Jednotlivé členské státy EU se nacházejí v různých vývojových fázích. Například v Německu je většina bank v první etapě, zatímco ve Švýcarsku jsou některé banky již ve třetí etapě. Zkušenosti říkají, že největší problémy jsou s přechodem z první do druhé fáze, kde vzniká nová pojišťovna a musí se zde proto řešit několik zásadních bodů, jakými může být např. vytvoření efektivní a transparentní struktury nové pojišťovny nebo také rozdělení zisku. Tyto problémy však většinou nemají dlouhého trvání, a to především díky vidině dostatečně velkého zisku, které z této činnosti plyne.

Oproti konci minulého století je v současné době již rychlejší posun bankopojištění do druhé fáze vývoje, kdy se banky stále více podílejí na vytváření pojistných produktů nabízených jejich klientům a neuspokojí je jen prodej pojištění, které jim nabízí partnerská pojišťovna. Tento posun lze odvodit i ze zjištěných údajů o tom, že v posledních letech vzrostl podíl bankopojištění na trhu životního pojištění o 40%.

Mnoho evropských bank přijalo bankopojišťovací strategii, ale není zde mnoho poznatků vyšetřujících důsledky této strategie pro výkonnost bank. Například někteří bankopojistitelé se pokusili prodávat svoje produkty prostřednictvím několika distribučních kanálů, bez toho aniž by si uvědomili veškeré přínosy, které plynou z jejich propojení. Obvykle není zdánlivě nejjednodušší produkt, převzetí standardního životního pojištění, ten nejefektivnější. Pracovníci banky, kteří jsou náležitě vyškolení a prodávají bankopojištění se musí soustředit na vztahy s klienty místo toho, aby usilovali o maximalizaci zisku banky. Britské banky po analýze získaných skutečností dospěly

k závěru, že celý proces přechodu k bankopojištění musí být vykonáván velmi opatrně, jinak může způsobit zmatek u klientů, ale i zaměstnanců banky.

V roce 1998 prodávalo v členských státech EU pojistné produkty 70% - 90% bank. Podíl prodeje pojistných produktů bankami v odvětví životního pojištění se pohybuje od 10% ve Velké Británii až po 80% v Portugalsku. Porovnání stavu v některých vybraných zemích je možné vidět na následujícím obrázku „Podíl bank na distribuci pojistných produktů“.

Obr. 1 - Podíl bank na distribuci pojistných produktů v odvětví životního pojištění

Zdroj: [8] Vlastní zpracování.

Jak je vidět z výše uvedeného obrázku, v jižní Evropě má bankopojištění vysoký podíl na distribuci pojistných produktů, banky zde totiž lépe využily prudký nárůst životního pojištění, a přitom ještě vytvářely vlastní kvalitní produkty. Ve Španělsku dokonce před rokem 1992 banky nesměly distribuovat produkty životního pojištění a nyní patří mezi nejúspěšnější trh Evropy. Ve Velké Británii bylo naopak málo nezávislých zprostředkovatelů a většina produkce se prodávala buď přímou sítí nebo skrz pojišťovací agenty. Nízký podíl bank na distribuci pojistných produktů může být také způsoben strachem investorů kupovat produkty životního pojištění prostřednictvím poboček bank.

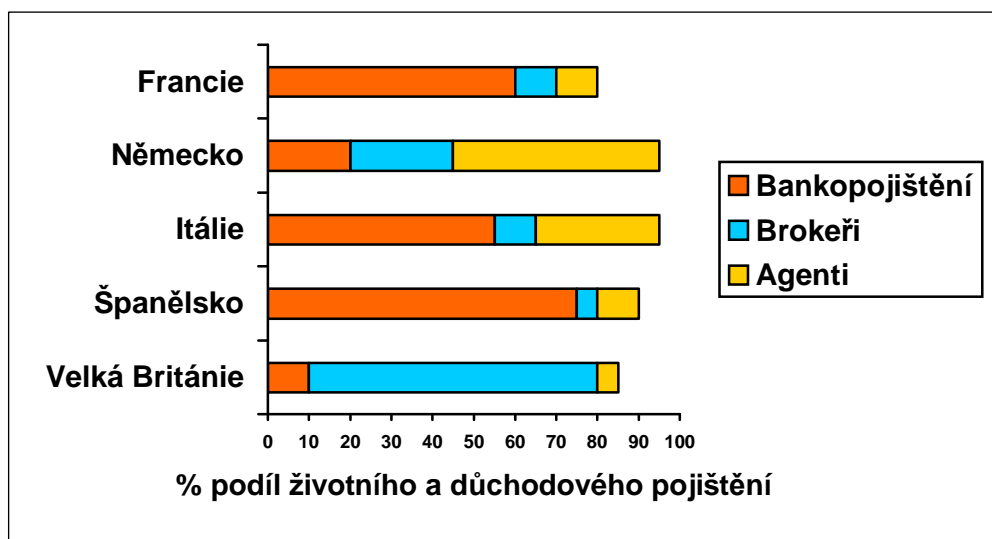
V sektoru neživotního pojištění už ale takový úspěch bankopojišťovny nemají. Jejich podíl v prodeji pojistných produktů neživotního pojištění je přibližně 5% produkce.

V posledním desetiletí lze hovořit o několika příkladech spolupráce bank a pojišťoven, a to buď formou volné spolupráce až o plně realizované fúze. K nejznámějším a nejúspěšnějším fúzím patří vznik ING v roce 1991, kdy spojením NMB Postbank a Nationale Nederlanden (největší holandská pojišťovna) vznikl lídr na holandském trhu finančních služeb. V roce 1992 se pak dále ING spojila s Banque Bruxelles Lambert. Přínosy fúzí spočívají ve vytvoření základů pro další evropskou expanzi, pro růst tržního podílu, snižování nákladů, maximalizaci zisku a dalších výhod s tím spojených. Dalším příkladem může být vznik bankopojišťovací skupiny Credit Suisse Group v roce 1997 nebo Citigroup, která patří k největším společnostem nabízejícím finanční služby. Na evropském trhu jsou ale i další pojistní giganti, kteří se rozhodli posilnit svoje pozice v rozvíjejícím se odvětví bankopojištění, mezi ně lze zařadit dohodu mezi německými společnostmi Allianz, Munich Re, Dresdner Bank a HypoVereinsbank v celkové hodnotě 23 miliard eur. Všechny jmenované společnosti navzájem vlastnily menší balíky svých akcií, proto se rozhodly, že jejich majetkové vztahy zpřehlední a posilní – výsledkem této transakce bylo vytvoření dvou bankopojišťovacích skupin:

- Allianz a Dresdner Bank (třetí největší německá banka) vytvořily čtvrtou největší finanční skupinu na světě po Citigroup, AIG a HSBC;
- Munich Re pohltila druhou největší německou banku HypoVereinsbank.

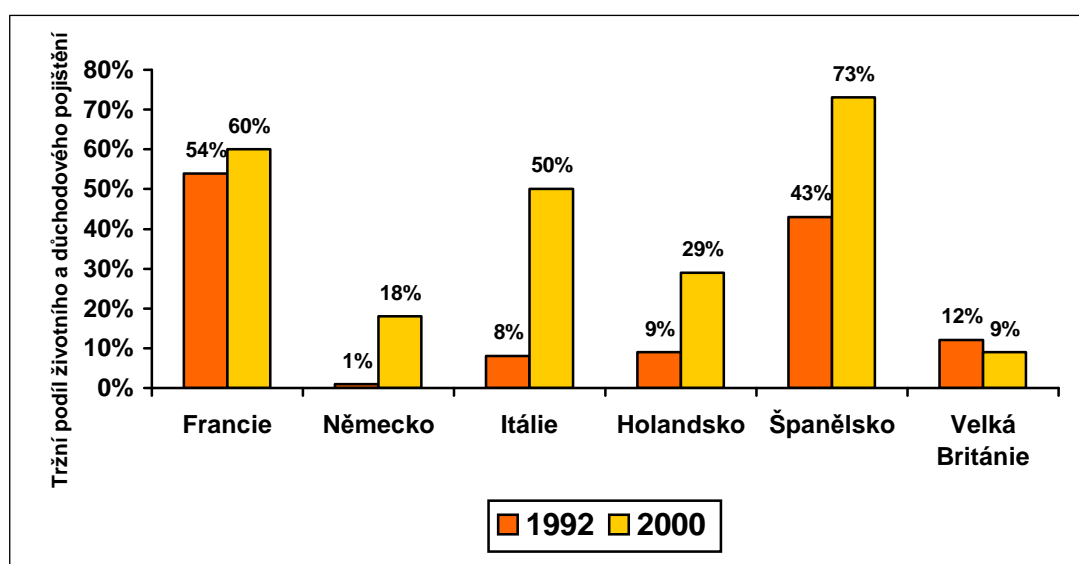
Dalším evropským trhem přecházejícím k bankopojištění byla Velká Británie. Největší britský pojistitel v oblasti životního pojištění CGNU (od 1. 7. 2002 přejmenován na Aviva) se spojil s Royal Bank of Scotland a později i s National Westminster Bank. Lze tedy říci, že v Evropě je slučování velkých společností doslova trend.

Distribučních kanálů pro prodej pojistných produktů je samozřejmě více než jen prodej prostřednictvím poboček bank. Ve Francii a Španělsku však tento distribuční kanál převažuje nad všemi ostatními, přibližuje se jim i Itálie. Avšak v Itálii a Německu je stále velký podíl prodeje pojistných produktů prostřednictvím agentů, jak je možno vidět z následujícího obrázku „Bankopojištění v Evropě“.

Obr. 2 - Bankopojištění v Evropě

Zdroj: [8] Vlastní zpracování.

Obr. 3 - Bankopojištění v Evropě 1992 - 2000

Zdroj: [8] Vlastní zpracování.

Výše uvedený obrázek „Bankopojištění v Evropě 1992 – 2000“ znázorňuje růst podílu na trhu v životním a důchodovém pojištění v Evropě v 90. letech. Jak je možno vidět, ve Francii si bankopojištění udržovalo vysoký podíl po celé sledované období, naopak je tomu ve Velké Británii. Itálie na tom mohla být v současné době lépe, ale do roku 1990 jí v rozvoji v oblasti bankopojištění bránila legislativa, nyní italské banky ovládají již polovinu trhu životního pojištění.

Nejrozvinutější systém bankopojištění v rámci EU je tedy ve Španělsku a ve Francii, kde takřka všechny větší banky mají své dceřiné pojišťovny – 12 největších komerčních pojišťoven z 20 je dceřinými společnostmi bank. Oproti rychlému rozvoji bankopojištění ve Francii a Španělsku hovoří fakt, že Velká Británie i Německo zastávají názor, že samostatné nabídky a oddělené cesty na trh jsou úspěšnější.

To jaký úspěch má bankopojištění, však nejvíce záleží na způsobu, jakým se daný model uskutečňuje, než na tom jaký model je zvolen.

Vzhledem k tomu, že od 1. 7. 1994 se v EU rozvíjí jednotný pojistný trh, kdy platí princip jediné licence a svoboda poskytovat služby, lze očekávat rychlý vývoj bankopojištění v EU, a to zejména díky novým členům EU. [7,8]

2.1.2 Vývoj bankopojištění v České republice

Bankopojištění v ČR, jak ho známe z dnešní doby, se začalo formovat již v polovině 90. let 20. století a banky i pojišťovny, které se této činnosti chopily jako první, dnes mají na trhu klíčové postavení. Již v roce 1994 začala jako první na svých pracovištích nabízet pojišťovací produkty Investiční a Poštovní banka (dnes ČSOB). O rok později ji následovala Česká spořitelna s nabídkou životního i neživotního pojištění a Komerční banka, která zahájila své působení prodejem životních pojistek, k nimž přidala v roce 1998 produkty neživotního pojištění.

Velké české banky v minulosti reagovaly na možnosti, které nabízela výhodná spolupráce s pojišťovnou přímo ve vlastní skupině, a to buď zřizováním vlastních dceřiných pojišťoven (Komerční banka a IPB), nebo koupí existující pojišťovny (Česká spořitelna a ČSOB). Zahraniční subjekty vstoupily na český trh především prostřednictvím nákupu majoritních podílů v jednotlivých finančních institucích a často zastřešují holdingové struktury. Banky a pojišťovny působící v ČR jsou v současné době do značné míry vlastněny zahraničními majiteli a veškeré strategické a obchodní záležitosti ovlivňuje

především dění v zahraničních mateřských společnostech. Mezi nejvýznamnější změny patří odnětí licence Union bance v roce 2003, která se řadila společně s Union pojišťovnou mezi hlavní účastníky tohoto trhu. Další událostí, která ovlivnila majetkové vztahy bankopojišťovací struktury tvořené Dresdner Bank CZ a pojišťovnou Allianz, bylo převzetí banky, ke kterému došlo v letošním roce bankou Commerzbank AG.

Prolínání bankovních a pojistných produktů je vedle kapitálových vazeb charakteristickým rysem současného vývoje. Tuto provázanost lze nalézt například v pojištění bankovních úvěrů či platebních karet. Bankovní instituce požadují uzavření životních pojistek dlužníků a pojištění majetku, který slouží jako zástava, v případě žádosti o hypoteční úvěr nebo větší úvěr stavební spořitelny. Podobným případem je i vinkulace životního pojištění ve prospěch banky pro případ, kdy by klient neplnil své závazky z úvěru. Balíčky služeb mohou být další ukázkou kombinace obou druhů produktů.

Cílem kombinace produktů bank a pojišťoven může být také soustředění výhod původních jednodušších produktů do produktu finálního s kombinovanými rysy. V současné době se v ČR díky možnosti snižování daňových základů daně z příjmu fyzických osob o určitý podíl z částky vložené do životního pojištění daří velmi dobře novým formám životního pojištění, z nichž některé minimalizují pojistnou ochranu a blíží se spíše spořicímu účtům. Investiční životní pojištění dokonce kombinuje prvky investičních instrumentů v rámci peněžního a kapitálového trhu s prvky životního pojištění. Klientovi zůstávají zachována daňová zvýhodnění související s životní pojistkou a sám rozhoduje o stupni rizikovosti svých investic.

Oproti zahraničí, kde se bankopojistné produkty těší stále větší oblibě, se v roce 2000 předepsané pojistné na bankopojistné produkty životního pojištění v ČR podílelo na celkovém pojistném pouze jedním procentem a v případě neživotního 3,3%, jak je možné vidět z následující tabulky „Prodej pojištění na pobočkách bank v roce 2000“. V současnosti již bankovní přepážky představují pro pojištění velmi důležitý prodejní kanál a jeho význam každoročně roste. Bankopojistným prodejem vévodí investiční životní pojištění, ale stále vyšší dynamiku vykazuje i prodej pojistných produktů vázaných na jiné finanční služby. Podíl prodeje neživotního pojištění na přepážce banky je zatím

podstatně skromnější, např. v roce 2005 se u ČSOB Pojišťovny pohyboval kolem 7% celkového předpisu. Do budoucna lze předpokládat další nárůst, protože nabídky bank se neustále rozšiřují o nové bankopojistné produkty, v současné době např. pojištění GAP, což je připojištění k havarijnímu pojištění vozidla. [5,11]

Tab. 1 - Prodej pojištění na pobočkách bank v roce 2000

Země	Podíl předepsaného pojistného produktů prodaných na pobočkách bank (v %)	
	Životní pojištění	Neživotní pojištění
Francie	60	12
Španělsko	55	8
Itálie	40	6
Švédsko	25	5
Belgie	30	10
Holandsko	30	20
Velká Británie	24	5
Česká Republika	1	3,3

Zdroj: [8] Vlastní zpracování.

2.2 Situace na českém trhu bankopojištění

Na českém trhu se můžeme setkat s několika definicemi pojmu bankopojištění. První z nich je prodej různých pojistných produktů klientům bank patřících do stejné finanční skupiny, tento způsob spolupráce bývá nazýván křížovým prodejem. S druhou nejčastější definicí se můžeme setkat u finančních produktů, u kterých je v rámci zatraktivnění nabídky poskytován pojistný produkt a přináší klientovi dodatečnou hodnotu. Nejčastěji to bývá spojení životního pojištění s různými typy úvěru. Podle této definice se za bankopojištění samozřejmě mohou považovat i další typy pojištění, o kterých pohovořím v poslední kapitole této práce.

Mezi nejčastější důvody vytváření bankopojišťovacích struktur tedy patří především snaha o dosažení růstu výnosů, diverzifikace toků příjmů a také úsilí dosáhnout úspory nákladů, což souvisí s vyšší efektivitou využití pracovišť a personálu i s možností využití

distribučních kanálů partnerské instituce. Některé bankopojišťovací struktury v ČR začaly využívat společný marketing a profilují se před veřejností jako jedna firma pod společným obchodním názvem. Příkladem může být ING ČR, která kromě banky a pojišťovny zahrnuje další typy finančních institucí. Pojišťovny vlastněné Českou spořitelnou a Komerční bankou nesou ve svých názvech jména svých mateřských společností, čímž také těží ze společného marketingu, který tedy představuje další výhodu vedle rozsáhlých pobočkových sítí těchto bank. V podobně výhodné situaci se nalézají také ČSOB pojišťovna.

V propojování obou sektorů mohou hrát významnou roli také vnitřní procesy. V ČR se v současnosti sice stupeň centralizace řízení rizik v bankopojišťovacích strukturách nalézají na různých stupních, ale i přesto je snížení celkové úrovně potenciálních rizik jedním z dalších důvodů hovořících ve prospěch vytvoření bankopojišťovací skupiny.

V České republice poukazuje váha jednotlivých typů finančních institucí ve skupině, podle velikosti jejich aktiv, velmi často na větší prospěch bank. Bankovní sektor České republiky disponoval v roce 2004 aktivy, která tvořila asi desetinásobek aktiv sektoru pojišťoven. Tato situace, kdy mají banky převahu nad pojišťovnami, je viditelná i v největších bankopojišťovacích strukturách v ČR - ve třech největších strukturách dominují skupiny zastřešené bankami. Když se však podíváme hlouběji, tak zjistíme, že tyto tři struktury sice disponují více než 50% tržními podíly v oblasti aktiv bankovního sektoru a kumulovaných aktiv obou sektorů, na pojišťovacím trhu jsou však zastoupeny mnohem menšími podíly. Až když vezmeme v úvahu šest největších bankopojišťovacích struktur, získáváme tak nadpoloviční postavení i mezi pojišťovnami. Výjimkou zde zůstává předepsané pojistné neživotního pojištění, kde se tato skupina největších hráčů na trhu pouze blíží 50%. Z pohledu tržního podílu tedy existuje mezi bankopojišťovnami největší konkurence na trhu neživotního pojištění. [5]

3 PRÁVNÍ ÚPRAVA

3.1 Jednotný evropský pas

Přizpůsobování našeho národního práva právu ES se velmi často v oblasti finančních služeb spojuje s principem jednotného pasu. Pokud se na tento princip zaměříme z pohledu pojišťovnictví, tak lze říci, že jednotný pojistný trh se vyvíjel na základě jednotlivých směrnic upravujících životní a neživotní pojištění. První směrnice Rady 73/239/EEC ze dne 24. července 1973 upravující neživotní pojištění umožňovala kontrolu pojišťoven hostitelskými státy, tím však byly uplatňovány různé režimy dozoru a nedošlo by k vytvoření jednotného pojistného trhu. Tuto otázku vyřešila až třetí směrnice Rady 92/49/EEC, která zavedla kontrolu zemí, ve které má pojišťovna sídlo, a princip jediné licence. Tento princip znamená, že pojišťovna může na základě povolení uděleného v zemi, ve které má sídlo, působit v kterékoli členské zemi, a to jen na základě oznamovací povinnosti příslušnému orgánu dané členské země, která povolení udělila.

Princip jednotného evropského pasu zahrnuje:

- svobodu poskytovat služby;
- právo zakládat pobočky.

Svoboda poskytovat služby

Aby pojišťovna nebo banka mohla zahájit dočasně svoji činnost v jiném členském státě, než je její sídlo, musí informovat příslušný úřad státu, v němž má sídlo. Tento příslušný úřad informuje do 1 měsíce od získání informací úřad státu, kde chce pojišťovna nebo banka poskytovat služby. Potom může pojišťovna nebo banka v daném státě začít dočasně provozovat její činnost.

Právo zakládat pobočky

Prámem zakládat pobočky se řídí pojišťovny a banky, které vykonávají činnost v členském státě na dobu neurčitou a za trvalé přítomnosti v tomto členském státě, jejich provozování má charakter trvalé hospodářské činnosti.

V tomto případě pojišťovně nebo bance pro zahájení svojí činnosti postačuje také oznamovací povinnost příslušnému úřadu státu, v němž má sídlo, ten do 3 měsíců od obdržení informací informuje úřad státu, v kterém chce pojišťovna založit pobočku. Naposledy zmíněný úřad musí do 2 měsíců podat informaci o podmínkách činnosti pobočky na daném území, pokud tak neučiní, může pobočka po uplynutí dané doby zahájit činnost zápisem do obchodního rejstříku.

Rozhodnutí, zdali provozování činnosti, v rámci jednotného trhu v oblasti finančních služeb, je na základě práva zakládat pobočky nebo na základě svobody poskytovat služby se stanovuje dle míry integrace ekonomiky hostitelského státu. [1,2,9,10]

Velkou výhodou, plynoucí z principu jednotného evropského pasu, získávají především klienti, kteří tak mohou porovnávat produkty a služby nabízené v ČR s produkty a službami nabízenými v ostatních členských zemích a vybrat si tak bez jakéhokoli omezení ten, který je pro ně výhodnější, což je možnost, která do té doby nebyla dostupná.

3.2 Právní úprava bankopojištění v ČR

V České republice neexistuje právní úprava zvlášť pro bankopojištění. Tato oblast se na českém trhu stále ještě rozvíjí, a proto ani zákony v této oblasti nemohou být zcela jasně vymezeny. Dá se tedy říci, že banky a pojišťovny tak mají snazší cestu ke vstupu do bankopojištění, tento trh je pro ně velikou výzvou, a to především pro velké finanční instituce a banky se zahraničním kapitálem. Banky a pojišťovny při této činnosti musí dodržovat zákonné normy, které se týkají právě jejich činnosti – je to především zákon č. 21/1992 Sb., o bankách a zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Další právní normou, která se vztahuje k bankopojištění je zákon o finančních konglomerátech¹.

¹ Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů.

Orgán dohledu nad finančním trhem

V Evropské unii hraje bankopojištění významnou roli a vytváření finančních skupin donutilo ES vytvořit odpovídající legislativu, která zajistí kontrolu a dozor těchto skupin. Abychom se mohli zařadit do jednotného pojistného trhu EU, bylo nutné sjednotit a přijmout právní úpravu ES.

Legislativa EU nechává na členských státech jak si dohled nad pojišťovnami a bankami zorganizuje, omezuje se pouze na návrh některých zásad v této oblasti. O zavedení jednotného orgánu dohledu nad finančním trhem se neustále diskutuje, ale doposud není součástí legislativy EU. Tohoto cíle lze dosáhnout pouze postupně, jako první krok k jednotnému orgánu dohledu legislativa EU zřídila doplňkový dozor nad finančními konglomeráty. Existují jak zastánci jednotného dohledu nad finančním trhem, tak i zastánci úzce spolupracujících úřadů.

Hlavními změnami, které přispěly k účinnému dohledu nad finančními skupinami v České republice, byla nejdříve vzájemná spolupráce regulátorů (ČNB, MF ČR a Komise pro cenné papíry), jejichž zástupci podepsali v roce 1998 dohodu o spolupráci, která se začátkem roku 2003 (28. února 2003) zásadním způsobem novelizovala a 1. dubna 2006 se přijetím zákona č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem stala jednotným regulátorem ČNB. Dohled a regulace tedy již byli uspořádáni pod jednu instituci, problém však nadále byl ve vnitřním organizačním uspořádání dohledových sekcí ČNB nad bankovním a pojišťovním - sektorový model, ve kterém byla oddělena sekce bankovní regulace a dohledu, sekce regulace a dohledu nad kapitálovým trhem a sekce regulace a dohledu nad pojišťovnami. Od 1. ledna 2008 však tento model nahrazen modelem funkcionálním, kde již není oddělený dohled nad jednotlivými sektory, ale jsou zde 3 sekce - sekce dohledu nad finančním trhem, sekce regulace a analýz finančního trhu a sekce licenčních a sankčních řízení.

Jedním z problémů, které doposud legislativa ČR neřeší a souvisí s bankopojištěním může být situace, kdy bankovní a pojišťovací instituce nabízejí své produkty prostřednictvím

jiných institucí nebo zprostředkovatelů, které nespádají pod dohled a regulaci ČNB, a tím se tak vyhýbají pravidlům potřebným k zajištění ochrany klientů.

3.3 Regulace a dohled v pojišťovnictví

Ochrana pojištěných osob je zabezpečena tím, že příslušný úřad zasahuje ve všech etapách činnosti pojišťovny, od založení pojišťovny – tzn. udělení povolení před zahájením pojišťovací činnosti až po okamžik konce pojišťovny a vstupu do likvidace. V některých zemích dokonce působí tři různé příslušné úřady – stát při povolování činnosti, nezávislý správní úřad pro udělování sankcí a obchodní soud při likvidaci.

Povolení k provozování pojišťovací činnosti

Dříve než pojišťovna zahájí svoji činnost je nutné získat povolení od příslušného úřadu – to je uděleno po ověření, zda obchodní plán, který pojišťovna předkládá je správný a zda navrhovaná organizační struktura podniku bude schopna klientům poskytnout odpovídající podmínky finanční bezpečnosti.

Povolení k provozování pojišťovací činnosti mohou získat jen ty společnosti, které splňují určité bezpečnostní požadavky a mohou poskytnout řadu záruk, co se týká jejich právní formy, jejich činnosti, jejich finanční struktury i kvality managementu a akcionářů. Všechny tyto záruky upravují pojišťovací směrnice ES, organizace udělování povolení a dohledu nad pojišťovnami je ponechána na členských státech.

Povolení udělené příslušnými odpovědnými úřady je specializované, tzn. omezené pouze na rizika, která pojišťovna chce krýt. Pojišťovny dostanou uděleno povolení pro určitá odvětví, a pokud chtějí svoji působnost rozšířit i do dalších odvětví, musí o toto rozšíření požádat znovu o povolení.

V ČR vydá ČNB povolení k provozování pojišťovací činnosti na základě písemné žádosti, která obsahuje náležitosti stanovené zákonem č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Tato žádost obsahuje:

- obchodní firmu;
- sídlo;
- stanovy, u akciové společnosti také zakladatelskou smlouvu nebo listinu;
- obchodní plán, který obsahuje např. pojistné odvětví, pro které má být povolení uděleno, metody výpočtu pojistného a další náležitosti, které jsou uvedeny v tomto zákoně;
- výši základního kapitálu, která je stanovena podle pojistných odvětví – pro životní pojištění je to 90 mil. Kč pro neživotní pojištění je to v rozmezí od 60 mil. Kč do 200 mil. Kč;
- informace o zakladatelích pojišťovny;
- informace o členech představenstva, dozorčí rady nebo kontrolní komise nebo osoby, která podstatným způsobem ovlivňuje činnost pojišťovny;
- informace o odpovědném pojistném matematikovi a
- informace o fyzických osobách navrhovaných do funkce škodních zástupců jmenovaných v členských státech.

Nyní se zaměřím na to, jaké právní formy jsou uznávány. Soukromé podniky, které chtějí zahájit pojišťovací činnost nemohou mít libovolnou právní formu, směrnice ES omezují výkon pojišťovací činnosti pouze na podniky, které mají buď formu evropské společnosti nebo formu uvedenou v obchodním právu jejich domovského členského státu, ta však musí být legislativou Evropské unie uznána. Znamená to tedy, že směrnice ES uznávají akciové společnosti, vzájemné spolky a družstva, ale i některé jiné formy, které jsou specifické pro některé členské státy. V ČR jsou povoleny dvě právní formy – akciová společnost nebo družstvo.

Dále směrnice ES obecně zakazují poskytovat souběžně životní a neživotní pojištění. Dříve měly členské státy v této otázce značné názorové rozdíly – někteří uplatňovali přísnou specializaci podle typu pojištěného rizika (např. Německo), jiní umožňovali jedné pojišťovně pojišťovat všechna pojistná rizika (např. Itálie). V poslední době se ale členské státy v této oblasti shodují. V současnosti je uplatňována specializace buď na životní nebo neživotní pojištění, a to i v ČR. Směrnice č. 2002/83/ES, o životním pojištění ale také stanovuje, že závisí na členských státech, zdali povolí, aby pojišťovny provozovaly životní

pojištění a různé druhy pojištění, které jsou sjednávány doplňkově k životnímu pojištění, zejména pojištění pro případ úrazu včetně pracovní neschopnosti, pojištění smrti následkem úrazu a pojištění invalidity následkem úrazu nebo nemoci. Pojišťovny, které provozovaly souběžně životní a neživotní pojištění 15. března 1979 (u Řecka, Španělska, Portugalska, Rakouska, Finska a Švédska to jsou pozdější roky²) mohly pokračovat v souběžném provozování těchto činností. Aby nedocházelo k negativním vlivům na ochranu pojištěných osob a podmínky hospodářské soutěže pojišťoven, předpokládá se oddělená správa obou činností (účetnictví, apod.). Ta zajišťuje prospěch pojistníků v životním pojištění jako kdyby pojišťovna provozovala pouze životní pojištění a stejně tak v neživotním pojištění.

Další nutnou zárukou při žádosti o udělení povolení k provozování pojišťovací činnosti je, že každý podnik musí mít od samého počátku vlastní zdroje, alespoň ve výši minimálního garančního fondu. Pojišťovny s právní formou akciové společnosti, musí mít dle směrnic ES minimální výši garančního fondu alespoň ve výši 3 mil. eur v případě, že nabízejí životní pojištění, pojištění odpovědnosti a pojištění záruky³, a alespoň ve výši 2 mil. eur při pojištění ostatních rizik neživotního pojištění⁴. V ČR garanční fond tvoří jednu třetinu požadované míry solventnosti (způsob vykazování solventnosti je stanoven vyhláškou ČNB), u životního pojištění minimálně 90 mil. Kč, u neživotního podle pojistných odvětví buď 60 mil. Kč nebo 90 mil. Kč, to znamená, že splňujeme podmínky stanovené směrnicemi ES. S touto zárukou souvisí další důležitý bod pro získání povolení k provozování pojišťovací činnosti, a tím je dostatečná disponibilní míra solventnosti⁵, která se vztahuje k budoucí činnosti pojišťovny (ve většině zemí to bývají nadcházející 3 roky).

² Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES, ze dne 5. listopadu 2002, o životním pojištění.

³ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/83/ES, ze dne 5. listopadu 2002, o životním pojištění.

⁴ První směrnice Rady 73/239/EEC z 24. července 1973, o koordinaci zákonů, nařízení a správních předpisů týkajících se zahájení a provozování podnikání v přímém jiném než životním pojištění.

⁵ Disponibilní míra solventnosti = jmění pojišťovny očištěné o všechny předvídatelné závazky po odečtení položek nehmotného majetku.

Pojišťovnictví je založené na důvěře pojištěných osob, neboť platí pojistné dříve, než dojde k pojistnému plnění, a proto záruky požadované na pojišťovnách zahrnují i řídící pracovníky pojišťovny, důležitá je jejich důvěryhodnost a kvalifikovanost. Ve většině zemí se tyto údaje ověřují tím, že řídící pracovníci nemají záznam v trestním rejstříku. V ČR stanovuje přesné podmínky pro splnění důvěryhodnosti zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Směrnice ES neopomínají ani na hlavní akcionáře pojišťovny, ti musí stejně tak splňovat podmínky, které jsou vyžadovány na managementu.

Prověřování již zmíněných záruk je velice důležité, protože kdyby pojišťovna nebyla dostatečně prověřena a nebyla schopna zajistit zdravý chod pojišťovny, mohlo by dojít k odejmutí povolení k provozování pojišťovací činnosti, to však není tak jednoduché. Proces odejmutí povolení je často velmi dlouhý a je především újmou pro pojištěné osoby, zaměstnance i akcionáře pojišťovny. Jsou zde ale i možnosti, že se udělené povolení může stát neplatné nebo může být pojišťovně odňato:

- pokud nezačne vykonávat pojišťovací činnost ve lhůtě jednoho roku od udělení povolení,
- pokud se vzdá výkonu této činnosti,
- pokud bude vykonávat pojišťovací činnost po dobu kratší než 6 měsíců.

Soustavný dohled příslušného orgánu

Od záruk a podmínek nutných k udělení povolení k provozování pojišťovací činnosti se nyní dostávám k samotné fázi provozování pojišťovací činnosti, nad kterou dohlíží příslušný úřad. Jeho úkolem je, kromě udělování povolení, kontrola, zdali pojišťovny trvale nabízejí záruky, které na nich příslušný úřad požadoval při udělování povolení, a to po celou dobu její existence. Pojišťovny proto musí každoročně předkládat zprávu o jejich finanční situaci, zprávu o totožnosti svých hlavních akcionářů nebo společníků, kteří v pojišťovně mají kvalifikovaný podíl a výši tohoto podílu.

Fúze a nabývání účastí

Tyto tři případy – fúze, nabývání účastí a převod pojistného kmene – podléhají předchozímu schválení orgánů dohledu.

V podmínkách nutných pro udělení povolení se sleduje kvalita akcionářů, kteří mají podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech větší než 10%. Jestliže podíl akcionáře překročí hranici 10%, 20%, 33% nebo dokonce 50%, musí tento akcionář předem navrhovanou výši podílu sdělit orgánu dohledu. Stejně tak pojišťovny, kterých se tyto změny ve vlastnictví týkají musí informovat příslušné úřady. Pokud by překročení hodnoty bylo takové, že by se pojišťovna stala dceřiným podnikem nebo byla ovládána pojišťovací skupinou nebo finančním konglomerátem, musí být před udělením souhlasu informovány příslušné orgány, odpovědné za dohled nad touto pojišťovací skupinou nebo finančním konglomerátem.

Reorganizace a likvidace pojišťoven

Orgány dohledu sice zabezpečují bezproblémový chod pojišťovny důkladným prozkoumáváním pojišťovny při udělování povolení i následným neustálým dohledem, ale pokud se pojišťovna dostane do vážných finančních potíží, musí v zájmu ochrany pojištěných osob také mít pravomoc přijímat bezpečnostní opatření a ukládat sankce. Tyto pravomoci využije i v případě, kdy nastane závažný nesoulad činnosti pojišťovny s právními předpisy pro pojišťovnictví.

Opatření vedoucí k nápravě a zabezpečení zdravé finanční situace pojišťoven stanovují pojišťovací směrnice. Pokud orgány dohledu zjistí, že zájmy pojištěných osob jsou ohroženy, mohou na pojišťovně vyžadovat předložení ozdravného finančního plánu, zavést nucenou správu, pozastavit pojišťovně oprávnění k uzavírání pojistných smluv a k rozšiřování závazků, které již převzala, nařídit převod pojistného kmene na jinou pojišťovnu nebo odejmout pojišťovně povolení k provozování pojišťovací činnosti. Pojišťovny naposledy uvedené možnosti využívají jako nejzazšího řešení. Pojišťovací směrnice stanovují, že povolení bude odňato v případě, že pojišťovna nerealizuje opatření uvedená v ozdravném finančním plánu nebo pokud pojišťovna závažným způsobem porušuje povinnosti podle vnitrostátních předpisů.

Pro likvidaci pojišťoven byla vytvořena zvláštní pravidla, která jsou uvedena ve směrnici č. 2001/17/ES, o reorganizaci a likvidaci pojišťoven. Tato směrnice stanovuje postup likvidace, určuje pořadí priorit při vypořádávání věřitelů v likvidačním řízení pojišťovny

a zabraňuje tomu, aby bylo v průběhu likvidace uplatňováno právo silnějšího, a aby likvidace probíhala nekoordinovaně a za nerovných podmínek. [2]

3.4 Regulace a dohled v bankovníctví

Stejně jako jsem výše popsala činnost dozoru nad pojišťovnami, popíši tak nyní i činnost dozoru nad bankami.

Bankovníctví je vysoce regulovaným odvětvím a vysoce regulovanou činností, důvodem je význam stability bankovního sektoru pro stabilitu ekonomiky jako celku, ale i to, že banky hospodaří s cizími zdroji. Důvěru v bankovní sektor je nutné zajistit obecně platnými zásadami a principy, které jsou zakotveny ve směrnících a zákonech – existují určitá pravidla obezřetného podnikání (pojištění vkladů chrání drobné klienty) a instituce a orgány, které dodržování těchto pravidel vynucují. Stejně jako v pojišťovníctví, i v bankovníctví příslušný úřad zasahuje ve všech etapách činnosti banky. Příslušným úřadem může být centrální banka, vládní instituce (většinou ministerstvo financí), ale i specializovaná instituce (např. v ČR Fond pojištění vkladů).

Licence k provozování bankovní činnosti

Před zahájením činnosti musí být bance udělena licence od příslušného úřadu. Příslušné úřady nevydají licenci, dokud jim není sdělena totožnost jejích akcionářů nebo společníků, kteří mají významný majetkový podíl a výše těchto podílů. Příslušné úřady také mohou odmítnout vydat licenci, pokud není zajištěno zdravé a obezřetné řízení banky.

V ČR vydá licenci k provozování bankovní činnosti ČNB na základě písemné žádosti, která by podle směrnic ES měla obsahovat druhy zamýšlené činnosti a organizační strukturu a po ověření zákonem stanovených podmínek.

Tyto podmínky jsou podle zákona č. 21/1992 Sb., o bankách následující, banka musí:

- prokázat průhledný a nezávadný původ základního kapitálu a dalších jejích finančních zdrojů, jejich dostatečnost a vyhovující skladbu;

- splatit základní kapitál v plné výši – výše základního kapitálu banky činí 500 mil. Kč a minimálně v této výši musí být tvořen peněžitými vklady (směrnice EU nařizují minimální výši základního kapitálu 5 mil. eur);
- dodržet způsobilost hlavních akcionářů banky, dále odbornou způsobilost, důvěryhodnost a zkušenost řídících pracovníků banky;
- splňovat technické a organizační předpoklady pro výkon navrhovaných činností banky, dále musí mít funkční řídicí a kontrolní systém banky;
- předložit obchodní plán podložený reálnými ekonomickými kalkulacemi;
- skupina osob s úzkým propojením s bankou musí být dostatečně průhledná a toto propojení ani jiné právní nebo faktické zábrany nesmí bránit výkonu bankovního dohledu;
- mít její sídlo na území ČR.

Pro vysvětlení jen uvedu, co se rozumí úzkým propojením. Je to buď vztah mezi dvěma nebo více osobami, kdy má jedna z osob na druhé osobě přímý nebo nepřímý podíl na základním kapitálu nebo hlasovacích právech, jejichž součet představuje alespoň 20%. Úzkým propojením se také rozumí vztah mezi dvěma nebo více osobami, kdy jedna z osob druhou osobu nebo ostatní osoby ovládá, nebo vztah dvou nebo více osob, které ovládá tatáž osoba.

V bankovníctví je opět jako v pojišťovnictví vyžadována řada bezpečnostních požadavků a záruk, které upravují bankovní směrnice ES.

Banka udělením licence nezískává možnost vykonávat jakékoliv bankovní činnosti, provozovat smí jen ty, které jí byly v udělené licenci povoleny. Základními bankovními činnostmi jsou přijímání vkladů od veřejnosti a poskytování úvěrů, proto se také v bankovních směrnících ES hovoří o úvěrových institucích.

Jedinou uznávanou právní formou v ČR pro udělení licence je akciová společnost. Avšak pokud právní forma zahraniční banky neodpovídá právní formě akciové společnosti, není to důvod pro zamítnutí žádosti o licenci.

Soustavný dohled příslušného orgánu

Samozřejmě, že i činnost bankovního dohledu nekončí udělením licence k provozování bankovní činnosti, i nadále sleduje, zdali se v bance nevyskytly jakékoliv nedostatky v její činnosti a zdali stále dodržuje podmínky, které byly požadovány při udělování licence, aby zajistila bezpečnost klientů.

Soustavný dohled spočívá v přezkouvání a vyhodnocování, zdali uspořádání, strategie, postupy a mechanismy zavedené bankou a kapitál banky zajišťují bezpečný a spolehlivý provoz banky a krytí rizik, kterým by mohla být vystavena.

Pokud nějaký nedostatek příslušný úřad zjistí, může po bance vyžadovat, aby ve stanovené lhůtě zjednala nápravu, může bance vyloučit nebo omezit některé činnosti změnou licence, nařídit mimořádný audit, zavést nucenou správu, uložit pokutu do 50 mil. Kč, snížit základní kapitál banky, aby uhradila ztráty, ad.

Při přetrvání závažných nedostatků v činnosti banky je bance odejmuta licence. Existují i další případy, kdy lze bance odejmout licenci:

- banka nezačne činnost do 12 měsíců ode dne udělení licence nebo pokud po dobu 6 měsíců nepřijímá vklady od veřejnosti a neposkytuje úvěry;
- licenci banka získala na základě nepravdivých údajů, které uvedla v žádosti.

Pokud je bance odejmuta licence, ČNB podává návrh na zrušení akciové společnosti a soud poté musí do 24 hodin od podání návrhu rozhodnout, zdali se akciová společnost zruší. [10]

3.5 Obezřetný systém dohledu nad finančními konglomeráty

Cílem směrnice o finančních konglomerátech⁶ bylo dokončení systému obezřetného dohledu v jednotlivých sektorech. Tento dohled představuje kontrolu nad jednotlivými

⁶ Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES [20]

institucemi, které jsou součástí skupiny se stejnou finanční činností. Poslední vývoj na finančních trzích vedl k vytváření finančních skupin, které poskytují služby a produkty v různých sektorech (finanční konglomeráty). Aby nedocházelo k mezerám v právních předpisech a dohledu nad těmito skupinami, začíná proces, který by měl být ukončen vytvořením sjednoceného dohledu nad finančními podniky, kterým by byly dostatečně kontrolovány mezisektorové finanční aktivity. Dohled by spočíval v ověřování solventnosti, koncentrace rizik na úrovni daného finančního konglomerátu, transakcí uvnitř skupiny a celého systému řízení.

Celého procesu, vytváření sjednoceného dohledu, však lze dosáhnout pouze postupně. Začínalo se tedy vytvářením doplňkového dozoru nad podniky ve finančním konglomerátu. V ČR vykonává doplňkový dozor nad bankami a jinými osobami ve finančních konglomerátech ČNB. Tento doplňkový dozor má upravovat všechny finanční aktivity, které spadají pod právní předpisy pro jednotlivé sektory a vztahuje se na:

- finanční podniky, které jsou na vrcholu finančního konglomerátu, nebo, které mají kontrolní propojení s alespoň jedním dalším finančním podnikem;
- finanční podniky, které jsou dceřiným podnikem finančního podniku se smíšenou činností.

Pokud se jedná o finanční konglomeráty kontrolované holdingovými společnostmi se smíšenou činností⁷ se sídlem v třetích zemích, pak příslušné orgány ověří, že nad dceřinými podniky tohoto finančního konglomerátu je rovnocenný dohled, jako je dohled zakotvený v právu Evropské unie. Pokud však není rovnocenný, tyto podniky se musí podrobit doplňkovému dohledu ve stejné míře, jako kdyby byly dceřinými podniky holdingové společnosti se smíšenou činností se sídlem v EU. Díky tomu je tedy i požadavek na míru solventnosti pro všechny finanční podniky konglomerátu stejný, ať mají sídlo ve třetích zemích nebo v EU. Platí zde ale výjimka – pokud existují právní překážky k nezbytné výměně informací, příslušné orgány nemusí doplňkový dohled nad těmito finančními podniky vykonávat.

⁷ Dle směrnice o finančních konglomerátech je holdingová společnost se smíšenou činností holdingovou společností, která je na vrcholu finančního konglomerátu.

Stále jsem ještě ale neuvedla, v jakém rozsahu bude doplňkový dozor platit. Pokud se zaměřím na propojení dohledu nad finančními konglomeráty a dohledu nad pojišťovacími skupinami, použijí se odlišné úvahy. Pro pojišťovny na vrcholu pojišťovací skupiny, která je finančním konglomerátem je doplňkový dohled konglomerátu pouhým *dodatkem* doplňkového dohledu pro pojišťovací skupinu. Druhý případ je zaměřen na pojišťovny, které jsou dceřinými podniky holdingové společnosti nepodléhající finančnímu dohledu na vrcholu pojišťovací skupiny, která je finančním konglomerátem, doplňkový dohled pro konglomerát v tomto případě *nahrazuje* doplňkový dohled pro pojišťovací skupiny. Pokud je ověřena solventnost příslušné dceřiné pojišťovny a není již ohrožena, *není nutné* provádět to samé ověření na úrovni pojišťovací podskupiny odděleně od zbytku konglomerátu. Když je pak finanční konglomerát podskupinou většího finančního konglomerátu, členské státy mohou uplatnit doplňkový dohled pouze na největší finanční konglomerát, cílem je zamezit překrývání dohledu u nadnárodních skupin.

Mezi rozsahem doplňkového dohledu ve směrnici o pojišťovacích skupinách a ve směrnici o bankovníctví je také rozdíl – u pojišťovacích skupin tomu je, na rozdíl od bankovních tak, že obezřetný dohled nad pojišťovacími skupinami doplňuje, ale nenahrazuje obezřetný dohled nad jejími členy. Tento rozdíl mezi bankovníctvím a pojišťovníctvím je důsledkem toho, že úvěrové vztahy v jedné bankovní skupině jsou podstatně důležitější než zajištění mezi subjekty v pojišťovací skupině.

Posouzení míry solventnosti u pojišťovacích skupin a finančních konglomerátů je tedy už dá se říci vyřešeno, v bankovníctví tomu ale tak není – žádná směrnice o bankovníctví neupravuje posouzení míry solventnosti bankovních institucí, dá se zde kontrolovat pouze celková solventnost, a to metodou konsolidovaného účetnictví.

Směrnice o finančních konglomerátech se také zabývá kontrolou kapitálové přiměřenosti. Aby bylo dosaženo hlavního cíle směrnice, zamezení dvojího použití vlastních zdrojů a tvorby kapitálu uvnitř konglomerátu, existují tři metody přípustné pro výpočet upravené míry solventnosti. Tyto metody však nejsou zcela rovnocenné, proto musí výpočet upravené míry solventnosti ověřit příslušné orgány. [2,10]

4 NEJVĚTŠÍ FINANČNÍ SKUPINY V RÁMCI NABÍDKY BANKOPOJIŠTĚNÍ

V této kapitole budu analyzovat jednotlivé finanční skupiny, které nabízejí produkty bankopojištění na českém finančním trhu. Zaměřila jsem se jen na nejvýznamnější hráče na trhu – Skupinu ČSOB, Finanční skupinu České spořitelny, a. s. a finanční skupinu Komerční banky, a. s.

4.1 Finanční instituce v bankopojištění

Definice bankopojišťovny stále ještě není jednoznačná, objevují se různé koncepty a formy, které vymezují odlišné přístupy pro zahrnutí či nezahrnutí příslušných finančních institucí pod tento pojem. Nejznámější pojetí představuje integraci banky a pojišťovny do jedné skupiny, kde holdingová společnost kontroluje banku i pojišťovnu. Kapitálové vazby mezi bankou a pojišťovnou potom mohou být přímé nebo nepřímé prostřednictvím mateřské společnosti. Protipólem tohoto vymezení jsou partnerské modely dvou nezávislých subjektů.

Na českém finančním trhu figurují v současnosti jak struktury holdingového typu, tak také instituce, které nabízejí bankopojištění pouze jako strategičtí partneři. Mezi bankopojišťovny se dále řadí i finanční instituce, které představují různé kombinace kapitálového propojení a smluvních vztahů. Existují zde banky vlastníci majoritní podíly pojišťoven, stejně jako pojišťovnu vlastníci banku, ale také banky s menšinovými podíly na pojišťovnách a pojišťovny s menšinovými podíly na bankách.

Vzájemné majetkové podíly nejsou jediným propojením obou sektorů, mezi další vztahy propojujícími tyto sektory patří řetězec úvěrů a vkladů, dluhopisy, hypoteční zástavní listy, a stejně tak i mimobilanční a různé nepřímé vztahy.

4.2 Skupina ČSOB

Skupina ČSOB zaujímá na trhu finančních služeb v České republice jedno z předních míst. Skupina ČSOB je součástí mezinárodní bankopojišťovací Skupiny KBC, která má silnou tržní pozici v Belgii a v regionu střední a východní Evropy s tržní kapitalizací přes 23 mld. euro (stav k 30. 6. 2008). Vlastnická struktura Skupiny ČSOB je znázorněna v následující tabulce. ČSOB má v ČSOB Pojišťovně pouze 25% podíl, protože hlavním akcionářem je pojišťovna KBC Verzekeringen N.V. z nadnárodní Skupiny KBC, stejně jako KBC Bank, která má od června 2007 100% podíl v ČSOB.

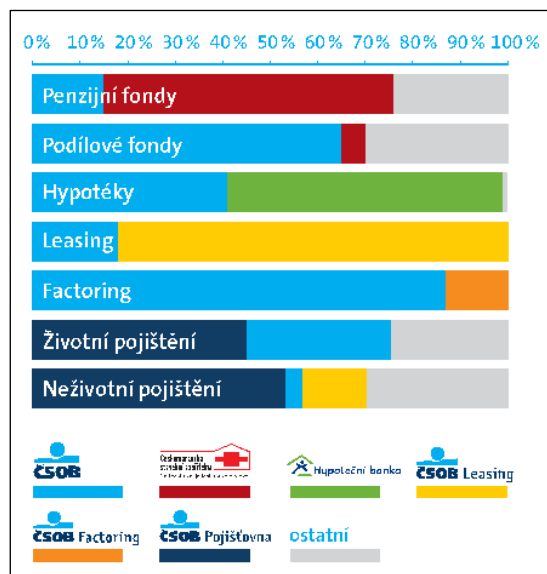
Tab. 2 - Vlastnická struktura Skupiny ČSOB pro rok 2007

Společnost	Podíl (%)
ČSOB Pojišťovna	25
Hypoteční banka	99,9
ČMSS	55
ČSOB PF Stabilita	100
ČSOB PF Progres	100
ČSOB Leasing	100
ČSOB Factoring	100
ČSOB IS	88,43

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Československá obchodní banka, a. s. Vlastní zpracování.

Skupina ČSOB spolupracuje s jakýmkoliv klientem, ať už v oblasti osobních a rodinných financí, ve financování malých a středních firem nebo v korporátním financování.

Koncept několika značek využívající vícekanálové distribuce je hlavní konkurenční výhodou Skupiny ČSOB. Následující obrázek dokumentuje křížové prodeje v rámci Skupiny ČSOB v ČR za rok 2007. Prodej životních pojistek byl rozdělen téměř rovným dílem mezi ČSOB Pojišťovnu, síť ČSOB Banky a další strany. V prodeji neživotního pojištění ČSOB Pojišťovně výrazně pomáhá ČSOB Leasing ČR.

Obr. 4 - Křížové prodeje v rámci Skupiny ČSOB

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Československá obchodní banka, a. s.

Nejvýznamnějšími institucemi Skupiny ČSOB pro bankopojištění jsou Československá obchodní banka, a. s. a ČSOB Pojišťovna, a. s., tyto dvě instituce jsou sesterskými společnostmi. Stručně uvedu základní informace obou uvedených institucí.

Československá obchodní banka, a. s. byla založena v roce 1964. Do roku 1989 se soustředila hlavně na financování podniků zahraničního obchodu a na služby v cizích měnách. Dnes je ČSOB univerzální bankou, která nabízí své produkty a služby na úrovni evropských standardů všem typům klientů. V roce 1999 byla privatizována – jejím majoritním vlastníkem se stala belgická KBC Bank, která je součástí Skupiny KBC. Po strategickém převzetí Investiční a poštovní banky v červnu 2000, se tak z ČSOB stala nejsilnější banka v České republice a ve střední a východní Evropě. V roce 2006 ČSOB poprvé zahrnula ČSOB Pojišťovnu, a. s. do svého konsolidačního celku. Přidruženou společnost ČSOB nabyla v roce 2000, na řízení finančních a provozních politik společnosti se však nepodílela. V květnu 2006 ČSOB získala ve společnosti významný vliv v důsledku změn v řízení KBC Group NV (KBC Group). Do konce roku 2007 působila ČSOB na českém i slovenském trhu, slovenská pobočka ČSOB byla oddělena k 1. lednu 2008.

V roce 2007 se ČSOB podílela na aktivech ČSOB Pojišťovny 7 225 mil. Kč a na závazcích 6 522 mil. Kč, podíl na výnosech dosáhl 1 516 mil. Kč a na zisku 181 mil. Kč.

ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB vznikla 17. 4. 1992 pod názvem Chmelařská pojišťovna, pod svým současným názvem působí od 6. 1. 2003 - ČSOB Pojišťovna nejprve 1. 1. 2003 převedla svůj pojistný kmen na IPB Pojišťovnu, které se 6. 1. 2003 změnil název na ČSOB Pojišťovna. Jejím hlavním akcionářem je se 75% podílem belgická pojišťovna KBC Verzekeringen N.V. z nadnárodní Skupiny KBC, 25% akcií společnosti vlastní Československá obchodní banka, a. s. ČSOB Pojišťovna je univerzální pojišťovnou, která nabízí široké spektrum životních i neživotních pojištění občanům, malým a středním podnikům i největším korporátním klientům. V současné době spravuje téměř milion pojistných smluv. Měřeno předepsaným pojistným (k 31. 12. 2007 činilo 9 055 953 tis. Kč) patří ČSOB Pojišťovně v životním i neživotním pojištění 5. místo na českém trhu, podle kumulativního předpisu je pak 4. největší pojišťovnou v ČR.

Oproti předchozím obdobím zvýšila Skupina ČSOB svůj tržní podíl v pojištění na 14,9%, z toho 10,1% v životním (což představuje meziroční nárůst 0,64 %) a 4,8% v neživotním pojištění (což znamená meziroční nárůst o 12 %). Skupina tak potvrdila svou pátou pozici na obou trzích.

Z výročních zpráv ČSOB je zřejmé, že cílem Skupiny ČSOB je neustálé zdokonalování v nabízení vlastních pojistných produktů k bankovním produktům neboli bankopojištění. Příkladem inovací v bankopojištění jsou:

- ČSOB Životní pojištění s dvěma variantami úrazového pojištění proti smrti a zranění s trvalými následky – atraktivnější produkt pro bankovní klienty.
- ČSOB Leasing ČR začal nabízet nové pojištění ČSOB Pojišťovny – GAP pro auta a pojištění přepravy pro stroje.

Dalším důkazem stále se zlepšující nabídky bankopojištění Skupinou ČSOB může být fakt, že v roce 2007 byly více než dvě třetiny hypoték ČSOB spojeny s životním i neživotním pojištěním.

4.3 Finanční skupina České spořitelny, a. s.

Finanční skupina ČS je součástí nejsilnější střeoevropské finanční skupiny Erste Group, která je jednou z největších evropských poskytovatelů finančních služeb s vedoucí retailovou bankou Erste Bank ve střední Evropě.

Tab. 3 - Společnosti s podílem České spořitelny, a. s.

Společnost	Podíl (%) 2007	Podíl (%) 2008
Stavební spořitelna České spořitelny	95	95
Penzijní fond České spořitelny	100	100
Pojišťovna České spořitelny, a. s.	55,25	5
Investiční společnost České spořitelny	100	100
REICO České spořitelny	100	100
Realitní společnost České spořitelny	100	100
Brokerjet České spořitelny	51	51
sAutoleasing	100	100
Consulting České spořitelny	100	100
RAVEN EU Advisory, a. s. ⁸	- ⁹	100
Erste Corporate Finance, a. s.	50,17	50,17
Factoring České spořitelny	100	100
Informatika České spořitelny	100	100

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Česká spořitelna, a. s. Vlastní zpracování.

Vlastnickou strukturu Finanční skupiny ČS v roce 2008 je možno vidět ve výše uvedené tabulce. Oproti roku 2007 nastala největší změna v podílech České spořitelny, a. s. v jiných společnostech u Pojišťovny ČS, kdy v roce 2007 se podílela 55,25% na základním kapitálu a v současné době se podílí pouze 5%. Další změna nastala v podílu na společnosti RAVEN EU Advisory, a. s., zde však není možné zkonstatovat rozdíl, jelikož dané údaje nejsou uvedeny ve výroční ani jiné zprávě, firmu jsem nenalezla ani v Obchodním rejstříku. Co se týká samotné České spořitelny, a. s., podíl Erste Group Bank AG na základním kapitálu ČS tvoří 97,98%.

⁸ Od 2. dubna společnost změnila název na GRANTIKA České spořitelny, a. s.

⁹ Nezjištěný údaj, z výročních zpráv lze vyčíst pouze to, že se společnost stala členem Finanční skupiny ČS v červnu roku 2007.

I zde stručně charakterizují dvě společnosti, které mají největší podíl na bankopojištění ve Finanční skupině ČS – Česká spořitelna, a. s. a Pojišťovna České spořitelny, a. s.

Česká spořitelna, a. s. byla založena v roce 1992, je největší bankou pro drobnou klientelu v České republice. Těžiště sice má v oblasti služeb drobného bankovníctví, nicméně mezi další klíčové klienty řadí i malé, střední i velké firmy. V roce 2000 se stala členem finanční skupiny Erste Bank. V červenci 2001 dokončila svoji transformaci, která byla zaměřena na zlepšení všech klíčových součástí banky, především na rozšíření nabídky produktů.

V září 2008 uzavřela Erste Group prodej svých pojišťovacích investic ve střední a východní Evropě společnosti Vinna Insurance Group, na tomto obchodu se podílela i ČS prodejem své dceřiné společnosti, Pojišťovny České spořitelny, ve které si ponechala 5% podíl. Spolupráce s ČS a Erste Group je ošetřena uzavřením dlouhodobé distribuční smlouvy, která tvoří základ pro vzájemnou úzkou spolupráci na příštích 15 let. Podle této smlouvy zůstává prodej produktů Pojišťovny České spořitelny v distribuční síti ČS beze změn.

Pojišťovna České spořitelny, a. s. byla založena v říjnu 1992 pod názvem Živnostenská pojišťovna. Jejím cílem bylo poskytovat pojišťovací služby především pro nastupující podnikatelskou sféru. Dále pak začala rozšiřovat nabídku pojistných programů i pro občanskou veřejnost. Důležitým mezníkem ve vývoji pojišťovny byl kapitálový vstup ČS v roce 1995. V roce 2000 vstoupil do pojišťovny nový akcionář - největší rakouská životní pojišťovna Sparkassen Versicherung, člen Finanční skupiny Erste Bank – získala tak 45% podíl ve společnosti. Od 17. září 2001 pojišťovna začala vystupovat pod současným názvem. V této době se začalo příznivě rozvíjet bankopojištění v rámci Finanční skupiny ČS. 6. listopadu 2003 byla uzavřena Smlouva o prodeji části podniku mezi Pojišťovnou ČS a Kooperativou, tím se prodala neživotní část pojišťovny společnosti Kooperativa a od ledna 2004 (kdy Ministerstvo financí ČR vydalo souhlas k převodu pojistného kmene) se tak Pojišťovna ČS specializuje pouze na prodej životního pojištění. V září loňského roku se Pojišťovna ČS stala součástí pojišťovací skupiny Vienna

Insurance Group. Wiener Städtische Versicherung AG¹⁰ Vienna Insurance Group Wien vlastní 90% akcií, Kooperativa pojišťovna 5% a původnímu majoritnímu vlastníkovi, České spořitelně zůstal rovněž 5% majetkový podíl.

V loňském roce znamenaly obchodní výsledky Pojišťovny ČS, dosažené díky spolupráci s ČS, nárůstu tržního podílu o 2,5% na celkovém podílu na trhu ve výši 11,9%. Dosažený tržní podíl řadí Pojišťovnu České spořitelny na čtvrté místo na trhu životního pojištění.

4.4 Finanční skupina Komerční banky, a. s.

Finanční skupina KB je součástí mezinárodní skupiny Sociétés Générale Group, která má své zázemí ve Francii, ale své produkty a služby nabízí ve 45 zemích Evropy, Ameriky a Asie a v současné době je pátou největší bankovní skupinou v eurozóně. K 31. 12. 2008 měla Sociétés Générale podíl na finanční skupině KB ve výši 60,4%.

Tab. 4 - Společnosti skupiny Komerční banky

Společnost	Podíl KB (%)
Komerční banka, a. s.	MS ¹¹
Modrá pyramida stavební spořitelna, a. s.	100
Factoring KB, a. s.	100
Penzijní fond Komerční banky, a. s.	100
Komerční banka Bratislava, a. s.	100
ESSOX s. r. o.	51
Komerční pojišťovna, a. s.	49
Protos, uzavřený investiční fond, a. s.	90
Bastion European Investment S. A.	99,84
IKS KB, a. s.	0
ECS	-
ALD Automotive s. r. o.	-
SG Equipment Finance	-

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Komerční banka, a. s. Vlastní zpracování.

¹⁰ Sparkasse Versicherung AG je dceřinou společností Erste Bank

¹¹ MS = mateřská společnost

Výše uvedená tabulka obsahuje společnosti zahrnuté do finanční skupiny KB, která byla k 30. září 2008 tvořena osmi dceřinými společnostmi KB, a. s., z toho v sedmi společnostech držela KB nadpoloviční podíl a v Komerční pojišťovně, a. s., 49% podíl. Společnost IKS KB, a. s. byla založena jako 100 % dceřiná společnost KB, od května 2005 je dceřinou společností Sociétés Générale Asset Management.

Kromě účasti ve finanční skupině si KB zachovala několik účastí s podílem na základním kapitálu i v jiných společnostech, konkrétně v Czech Banking Credit Bureau, a. s. (20%), Českomoravské záruční a rozvojové bance, a. s. (13%), a na Burze cenných papírů Praha, a. s. (11,5% - smlouva o prodeji tohoto podílu byla podepsána v listopadu 2008).

Společnostmi zabývajícími se bankopojištěním v rámci finanční skupiny KB jsou Komerční banka, a. s. a Komerční pojišťovna, a. s., nyní je stručně charakterizují.

Komerční banka, a. s. byla založena v roce 1990 jako státní instituce a v roce 1992 byla transformovaná na akciovou společnost. V roce 2001 byl státní podíl v Komerční bance odkoupen společností Sociétés Générale. Po této akvizici začala KB kromě své pozice na trhu podniků značně rozvíjet své aktivity také pro individuální zákazníky a podnikatele. V roce 2006 nabyla Komerční banka zbývajících 60% podíl v Modré pyramidě stavební spořitelně, a.s., a získala tak plnou kontrolu nad třetí největší stavební spořitelnou v České republice.

Komerční pojišťovna, a. s. byla založena v roce 1995, je univerzální pojišťovnou, která se cílevědomě zaměřuje na poskytování služeb především v oblasti životního pojištění. V roce 2005 prodala Komerční banka svůj 51% podíl na základním kapitálu KP, která byla doposud 100% dceřinou společností KB, pojišťovně SOGECAP (100% dceřiné společnosti Sociétés Générale), která se tak stala majoritním vlastníkem 51% akcií KP. KB zůstává nadále minoritním akcionářem s podílem 49%. Součástí transakce mezi SOGECAP a KB je dohoda, že KB zůstane nadále hlavním distributorem produktů KP na českém trhu. KP bude působit jako hlavní poskytovatel pojistných produktů pro klienty KB. KB a KP uzavřely distribuční smlouvu, která zahrnuje obvyklý model odměňování KB jako

hlavního distributora KP produktů. Komerční pojišťovna dosáhla v roce 2007 na trhu životního pojištění tržního podílu 3,5% (měřeno předepsaným pojistným) a obsadila tak 8. místo na tomto trhu. Trh v oblasti neživotního pojištění (které je doplňkovou aktivitou KP) zaznamenal růst o 10% a KP tak obsadila 13. místo na tomto trhu, celkově na českém pojistném trhu drží 10. pozici.

Hrubé pojistné předepsané Komerční pojišťovnou se meziročně o 3% zvýšilo na 1 172 mil. Kč i přes 7% pokles v počtu nově uzavřených smluv.

4.5 Porovnání ukazatelů finančních skupin ČSOB, ČS a KB

Jak jsem uvedla v předchozí kapitole, pojišťovny dostanou uděleno povolení pro určitá odvětví, v Příloze A uvádím přehled odvětví tří zmíněných pojišťoven, pro která jim bylo uděleno povolení ČNB. Povolení na nejvíce pojišťovacích činností má ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB, důvodem je zaměření zbývajících dvou pojišťoven převážně na životní pojištění. Pojišťovna České spořitelny, a.s. nemá oproti ČSOB Pojišťovně a KP povolení pro odvětví kapitálové činnosti ani odvětví pojištění úvěru.

Stejně tak je tomu u bank, banka udělením licence nezískává možnost vykonávat jakékoliv bankovní činnosti, ale pouze ty, které jsou v licenci uvedeny. Banky, které analyzuji, mají v licenci povoleny všechny činnosti podle zákona č. 21/1992, Sb. o bankách, jak je možné vidět v Příloze B.

Nyní pro jednodušší přehled porovnám v níže uvedených tabulkách základní informace, které jsou po pojišťovnách a bankách požadovány z hlediska dohledu a také, které napoví klientům o stabilitě a síle dané instituce.

Ve skupině ČSOB došlo v roce 2007 oproti předchozímu roku k navýšení základního kapitálu ČSOB o 6 mld. Kč. V únoru 2007 zvýšila agentura Moody's dlouhodobý rating¹² ČSOB na nejvyšší možnou úroveň ČR, jak je možné vidět v níže uvedené tabulce „Základní informace o Skupině ČSOB“, což odráží kvalitu aktiv, posílení systému řízení rizik, konzervativní postavení banky, stabilní financování a systematickou podporu od mateřské KBC.

Tab. 5 - Základní informace o Skupině ČSOB

Skupina	Skupina ČSOB	
Společnost	ČSOB	ČSOB Poj.
Právní forma	a. s.	a. s.
Typ subjektu podle přímého vlastnictví	Zahraniční dceřiné - EU	Zahraniční dceřiné - EU
Počet poboček	222	-
Počet zaměstnanců	6 754	719
Základní kapitál	5,86 mld. Kč	1,5 mld. Kč
Zisk po zdanění	10,8 mld. Kč	947 mil. Kč
Kapitálová přiměřenost	11,12%	-
Rating		
- Standard & Poor's (dlouhodobý)	-	A-
- Moody's (dlouhodobý)	A1	-
- Fitch (dlouhodobý)	A+	-

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Československá obchodní banka, a. s. a ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB. Vlastní zpracování.

V roce 2007 se dařilo i ČSOB Pojišťovně – svůj čistý zisk navýšila oproti předešlému roku o 279 mil. Kč, tím tak vytvořila svůj rekordní zisk a stala se nejziskovější pojišťovnou Skupiny KBC ve střední Evropě. Také rating ČSOB Pojišťovny byl zvýšen – v prosinci 2007 ratingová agentura Standard & Poor's zvýšila dlouhodobý úvěrový rating (ICR) a rating finanční síly (FSR) společnosti na stupeň A–. Kromě těchto údajů o pojišťovně také hodně napovídá dosažená výše předepsaného pojistného – v oblasti životního pojištění

¹² Rating je komplexní a nezávislá analýza hodnoceného subjektu posuzující jeho schopnost a ochotu dostát včas a v plné míře svým závazkům.

dosáhla celkového objemu předepsaného pojistného ve výši 5,4 mld. Kč a v oblasti neživotního pojištění 3,6 mld. Kč.

V níže uvedené tabulce „Základní informace o Finanční skupině ČS“ lze vidět údaje o Skupině České spořitelny. ČS zvýšila oproti roku 2006 čistý zisk na 12,15 mld. Kč (což je o 1 763 mil. Kč, tj. o 17 % více než v roce 2006), který ji řadí do čela ziskovosti v rámci společností patřících do skupiny Erste Bank. Další změnou ve výše uvedených údajích oproti roku 2006 bylo zvýšení ratingu všemi třemi zmíněnými agenturami:

- rating dlouhodobých depozit České spořitelny v zahraniční měně agenturou Moody's z A2 na A1;
- zvýšení dlouhodobého ratingu agenturou Fitch z A- na A; a
- zvýšení dlouhodobého ratingu ČS agenturou Standard & Poor's z A- na A.

Tab. 6 - Základní informace o Finanční skupině ČS

Skupina	Finanční skupina ČS	
Společnost	ČS	Poj. ČS
Právní forma	a. s.	a. s.
Typ subjektu podle přímého vlastnictví	Zahraniční dceřiné - EU	České - soukromé
Počet poboček	636	-
Počet zaměstnanců	10 897	140
Základní kapitál	15,2 mld. Kč	1,12 mld. Kč
Zisk po zdanění	12,4 mld. Kč	369 mil. Kč
Kapitálová přiměřenost	9,4%	-
Rating		
- Standard & Poor's (dlouhodobý)	A	-
- Moody's (dlouhodobý)	A1	-
- Fitch (dlouhodobý)	A	-

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Česká spořitelna, a. s. a Pojišťovna České spořitelny, a. s. Vlastní zpracování.

Pojišťovna ČS využívá síť poboček České spořitelny, svou vlastní pobočkovou síť nemá, ale prodej pojistných produktů a také klientský servis má zajištěn externí sítí smluvních partnerů, tím lze také zdůvodnit nízký počet zaměstnanců. Oproti ČSOB Pojišťovně nemá Pojišťovna ČS rating, pojišťovny, které jsou součástí finanční skupiny totiž většinou používají rating mateřské společnosti finanční skupiny než individuální (pojišťovna

Wiener Städtische Versicherung AG Vienna Insurance Group Wien má od ratingové agentury Standard & Poor's rating A+). Celkové předepsané pojistné Pojišťovny ČS činilo 6,454 mld. Kč, což je nárůst oproti předchozímu roku o téměř 46 %.

V následující tabulce „Základní informace o finanční skupině Komerční banky“ jsou uvedeny údaje o finanční skupině KB. Komerční banka dosáhla čistého zisku ve výši 11,2 mld. Kč, což představuje nárůst o 21,9 % oproti 9,2 mld. Kč dosaženým v roce 2006. V říjnu 2007 ratingová agentura Standard and Poor's zvýšila dlouhodobý rating Komerční banky z A na A+ a ke konci března 2008 byl KB zvýšen rating i agenturou Fitch na A+.

Čistý zisk KP za rok 2007 činil 386 mil. Kč, oproti roku 2006, kdy byl zisk 193 mil. Kč, se jedná o téměř 100% nárůst. Stejně jako Pojišťovna ČS, ani KP nemá rating. Objem předepsaného pojistného KP v roce 2007 činí 2,2 mld. Kč, v porovnání s rokem 2006 došlo k 16,7% poklesu.

Tab. 7 - Základní informace o finanční skupině KB

Skupina	Finanční skupina KB	
Společnost	KB	KP
Právní forma	a. s.	a. s.
Typ subjektu podle přímého vlastnictví	Zahraniční dceřiné - EU	Zahraniční dceřiné - EU
Počet poboček	386	-
Počet zaměstnanců	7 816	147
Základní kapitál	19 mld. Kč	603 mil. Kč
Zisk po zdanění	11,2 mld. Kč	386 mil. Kč
Kapitálová přiměřenost	10,1%	-
Rating		
- Standard & Poor's (dlouhodobý)	A+	-
- Moody's (dlouhodobý)	A1	-
- Fitch (dlouhodobý)	AA-	-

Zdroj: Výroční zpráva 2007, Komerční banka, a. s. a Komerční pojišťovna, a. s. Vlastní zpracování.

Z výše uvedených údajů lze usuzovat, že nejvíce rozsáhlou síť poboček má Finanční skupina ČS, avšak počet zaměstnanců je nejvyšší u Skupiny ČSOB, tento fakt může být dán nezjištěnými údaji o počtu poboček pojišťoven nebo také velikostí poboček.

Nejsilnější institucí z hlediska výše základního kapitálu je KB. Nejvyššího zisku v roce 2007 dosáhla ČS. Kapitálová přiměřenost je u všech bank vyšší než 8%, dá se tedy říci, že výše uvedené banky jsou zdravé. O tom, že jsou tyto instituce zdravé nasvědčuje i rating jednotlivých institucí, z kterého lze soudit, že schopnost dostát svým závazkům mají všechny instituce na vysoké úrovni.

5 PRODUKTY BANKOPOJIŠTĚNÍ

Bankopojistné produkty lze zjednodušeně rozdělit do tří základních skupin:

- spořicí produkty spojené s pojištěním životních rizik (kapitálové, univerzální a investiční životní pojištění);
- pojištění vázaná na bankovní, případně další finanční produkty (například pojištění splátek úvěru či leasingu, pojištění proti ztrátě nebo zneužití platební karty, cestovní pojištění k platební kartě, rizikové životní pojištění k hypotečnímu úvěru nebo úvěru ze stavebního spoření, pojištění domácnosti nebo nemovitosti financované z hypotečního úvěru, ale také třeba úrazové pojištění nabízené ke spořicímu nebo běžným bankovním účtům);
- ostatní neživotní pojištění, především individuální cestovní pojištění, úrazové pojištění, popřípadě i pojištění domácností nebo pojištění vozidel (povinné ručení a havarijní pojištění).

Obecně však platí, že pro prodej pojistných produktů prostřednictvím poboček bank se hodí spíše jednodušší, standardizované pojistné produkty, zatímco složitější pojistné produkty jsou i nadále doménou pojišťovacích poradců působících v terénu.

5.1 Životní pojištění

Podstatou tohoto pojištění jsou dvě rizika, na která se lze pojistit – pojištění pro případ smrti a pojištění pro případ dožití.

Produkty jednotlivých institucí

ČSOB

Varianty pojištění se v ČSOB liší podle způsobu investování pojistného a využití daňových úlev.

ČSOB Životní pojištění Maximal, Optimal

- pojistné krytí: dožití, úmrtí, plná a trvalá invalidita následkem úrazu i nemoci, vážné nemoci

- částečný výběr hodnoty pojištění
- bez možnosti daňové uznatelnosti plateb pojistného

Odlišnost u těchto dvou pojištění je v možnosti volby investiční strategie, a tím i v garanci minimálního zhodnocení ze strany pojistitele, kdy u produktu Maximal je možnost volby investiční strategie a není zde garantováno minimální zhodnocení, u produktu Optimal tomu je naopak.

ČSOB Životní pojištění Maximal 60, Optimal 60

- pojistné krytí: úmrtí a plná a trvalá invalidita následkem úrazu i nemoci
- bez částečného výběru hodnoty pojištění
- daňová uznatelnost plateb pojistného

U těchto produktů je opět odlišností garance minimálního zhodnocení ze strany pojistitele, kdy u produktu Maximal 60 oproti Optimal 60 není zhodnocení garantováno.

ČSOB Životní pojištění Maximal 60 /Z/, Optimal 60 /Z/

Pro produkt Maximal 60 /Z/ platí stejné podmínky jako pro MAXIMAL 60 a pro Optimal 60 /Z/ stejné podmínky jako pro Optimal 60 s následujícími odlišnostmi:

- pojistné platí zaměstnavatel, který může od svého daňového základu odečíst pojistné zaplacené ve prospěch pojistky zaměstnance;

Požadavky a možnosti výše zmíněných produktů:

- vstupní věk 18 – 65 let;
- pokud pojistná částka nepřekročí 1 mil. Kč, pojištění se uzavírá bez zdravotní prohlídky i předložení zdravotní dokumentace;
- minimální pojistné 400 Kč měsíčně;
- možnost mimořádných vkladů;
- možnost převedení do splaceného stavu.

ČSOB nabízí dvojnásobné plnění v případě hospitalizace nebo úmrtí následkem úrazu při autonehodě.

ČSOB Životní pojištění Maximal Invest (pojištění s jednorázovým pojistným)

Dá se říci, že se jedná o kombinaci předchozích produktů Maximal a Optimal s výhodnějšími podmínkami:

- vstupní věk 18 – 91 let;
- uzavření bez zdravotního dotazníku;
- fixní doba spoření;
- fixní výnos do splatnosti;
- dostupnost finančních prostředků již po prvním roce trvání pojištění;
- v případě invalidity nebo úmrtí v prvním roce spoření je vyplacena aktuální naspořená částka, minimálně ve výši vkladu klienta;
- v případě úrazové invalidity kdykoliv během doby spoření je vyplacena aktuální naspořená částka a navíc bonus ve výši vkladu klienta (limit bonusu je do 500 tis. Kč) – pojištění tohoto rizika se ale nevztahuje na klienty mající nárok na starobní důchod.

ČSOB Životní pojištění nabízí sedm programů investování, pro šest z nich je doporučený investiční horizont v rozmezí od dvou do sedmi let, a krom toho u nich je rozdíl ve stabilitě vložených prostředků. Sedmý fond - Fond finanční nezávislosti – byl nabídnut poprvé v květnu 2008 a jeho odlišnost od ostatních fondů spočívá v odvození podílu akcií a dluhopisů od počtu let zbývajících do důchodu nebo do stanoveného data (až k roku 2040).

Životního pojištění Maximal Invest se v roce 2005 v síti ČSOB prodalo za více než miliardu korun a předepsané pojistné životního pojištění prodaného v síti ČSOB v témže roce tvořilo 35% celkového předpisu životního pojištění ČSOB Pojišťovny.

Na podzim loňského roku u zajištěného fondu Maximal Invest – ČSOB Prémiový fond 1 investoři upsali celý objem fondu již měsíc před koncem upisovacího období. Finanční krize se tedy v této oblasti neprojevila, jak by se dalo očekávat.

V současné době nabízí ČSOB zajištěný fond Maximal Invest – ČSOB Premium 4 s jednorázovým vkladem v minimální výši 30 tis. Kč, fixní dobou spoření 5 let a 1 měsíc, fixním výnosem ve výši 3,31% ročně.

ČS

FLEXI životní pojištění

- vstupní věk 18 – 70 let
- pojistné krytí: dožití, úmrtí
- doplňková pojištění: pojištění velmi vážných onemocnění, pojištění invalidity, pojištění zproštění od placení pojistného, pojištění kapitálové hodnoty, pojištění doživotní kapitálové renty
- možnost sjednání základních pojistných rizik na zkrácenou dobu
- minimální pojistné 300 Kč měsíčně
- možnost mimořádných vkladů a výplat finančních prostředků
- doba trvání pojistné smlouvy minimálně 3 roky, maximálně do 75 let
- daňová uznatelnost plateb pojistného
- možnost sjednání příspěvku zaměstnavatele
- možnost tvorby vlastního investičního portfolia
- možnost investování dle doporučení investičních specialistů, 3 doporučované strategie jsou:
 - konzervativní strategie (s investičním horizontem minimálně 3 roky)
 - vyvážená strategie (s investičním horizontem minimálně 5 let)
 - progresivní strategie (s investičním horizontem minimálně 5 let)

U FLEXI životního pojištění lze investovat do garantovaného fondu (pro běžné, mimořádné a jednorázové pojistné), H-FIX fondů (fondy s řízenou bezpečností), kterých je v současné době 5 a investičních fondů, kterých je 10.

Flexibilní životní pojištění JUNIOR

Jedná se o pojištění dítěte pro případ nepředvídatelných životních událostí. - vážné nemoci, úrazy nebo nenadálá ztráta rodiče. Součástí produktu je samozřejmě i spoření.

- vstupní věk pojištěného 0 – 18 let a pojistníka 18 – 75 let
- pojistné krytí: trvalé následky úrazu, zproštění od placení pojistného v případě smrti pojistníka

- pojistné lze platit běžně (minimální pojistné 300 Kč) nebo jednorázově (počáteční jednorázové pojistné alespoň 5 tis. Kč)
- možnost mimořádných vkladů a od 19 let dítěte možnost mimořádných výběrů
- trvání smlouvy minimálně 5 let a zároveň do 19 až 25 let dítěte

Pravidelný růst kapitálové hodnoty smlouvy je minimálně 2% p.a., v roce 2007 bylo dosaženo zhodnocení 2,84% p.a.

Připojistit lze vážná onemocnění, denní odškodné při léčení úrazu, hospitalizace z důvodu úrazu nebo nemoci, smrt pojistníka, plnou invaliditu pojistníka.

Kapitálové životní pojištění KAPITÁL (s jednorázovým pojistným)

- vstupní věk: 18 – 70 let
- pojistné krytí: dožití, úmrtí
- minimální pojistné 20 tis. Kč
- pojištění je sjednáváno na dobu minimálně 3 roky
- daňová uznatelnost plateb pojistného

KB

Vital Grant

- pojistné krytí: dožití, úmrtí, plná a trvalá invalidita
- pojistné může být placeno běžně, jednorázově nebo mimořádně
- možnost mimořádných výběrů
- jednorázová výplata pojistného plnění v případě trvalé invalidity
- v případě úmrtí následkem úrazu bude vyplacen dvojnásobek pojistné částky
- minimální pojistná částka se pohybuje podle délky pojistné doby od 40 tis. Kč až do maximální výše 5 mil. Kč
- daňová uznatelnost plateb pojistného

Vital Junior, Vital Plán, Vital Renta

- minimální vstupní věk pojistníka 18 let
- pojistné krytí: dožití, úmrtí

- trvání smlouvy minimálně 5 let
- pojistné může být placeno běžně (minimální pojistné 300 Kč měsíčně), jednorázově (minimálně 5 tis. Kč) nebo mimořádně (minimálně 5 tis. Kč)
- možnost mimořádných výběrů
- v případě úmrtí je vyplacena naspořená částka pojištěného včetně předpokládaného podílu na zisku a navíc 2,5 – 15% z naspořené částky
- garance minimálního zhodnocení
- daňová uznatelnost plateb pojistného

Vital Junior se odlišuje minimálním vstupním věkem pojištěného od 3 let, je uzavíráno bez nutnosti zdravotního dotazníku, s možností úrazového připojištění a bez možnosti daňových odpočtů.

Odlišností produktu Vital Grant od ostatních výše zmíněných produktů nabízených KB je především stanovení požadované výše pojistné částky pojistníkem při uzavření pojištění, od které se odvíjí výše pojistného. Naopak je tomu u ostatních produktů, kdy se stanoví výše pojistného, z kterého se na konci pojištění vypočte celková částka k výplatě.

Vital Premium (s jednorázovým pojistným)

Tento produkt je sice klasické, ale vysoce nadstandardní životní pojištění. Od ostatních, výše uvedených, pojištění nabízených KB se liší především výší minimálního pojistného, které je jednorázové a jeho výše musí být minimálně 5 mil. Kč. Další odlišností je možnost mimořádných i pravidelných výběrů (minimálně 50 tis. Kč) a mimořádných vkladů (minimálně 100 tis. Kč).

Vital Invest

- vstupní věk minimálně 18 let
- pojistné krytí: dožití, úmrtí – pro rozsah pojistného krytí v případě úmrtí lze zvolit z následujících variant pojištění:
 - spořicí – z pojistného není použito na krytí rizika nic
 - základní – na krytí rizika je použito 2,5% z pojistného
 - klasická – na krytí rizika je použito 7,5% z pojistného

- ochranná - na krytí rizika je použito 22,5% z pojistného
- možnost úrazového připojištění do 1 mil. Kč
- trvání smlouvy minimálně 5 let (maximálně do 99 let pojištěného)
- pojistné může být placeno běžně (minimálně 500 Kč měsíčně), jednorázově (minimálně 50 tis. Kč) nebo mimořádně (minimálně 5 tis. Kč)
- možnost mimořádných výběrů (nejdříve po 3 měsících trvání smlouvy a minimálně 5 tis. Kč)
- daňová uznatelnost plateb pojistného
- možnost volby vlastní investiční strategie
- v případě úmrtí je vyplacena pojistná částka ve sjednané výši (na základě zvolené varianty, pojistné doby, vstupního věku a pohlaví) a k tomu buď aktuální naspořená částka, nebo dosud zaplacené pojistné, které bylo investováno do fondů, podle toho, která částka je vyšší

U tohoto produktu lze investovat do pěti fondů - Fond s garantovaným zhodnocením, Konzervativní fond, Balancovaný fond, Dynamický fond a Dynamický PLUS fond. Doporučený investiční horizont u těchto fondů je od dvou let a více a u každého z nich je rozdíl ve stabilitě vložených prostředků.

Díky pevné pojistné částce pro případ úmrtí je možné Vital Invest využít pro zajištění úvěru.

5.2 Pojištění schopnosti splácet finanční závazky

Tento produkt je výborným příkladem bankopojistného produktu, jelikož je volitelnou součástí úvěru, klient tedy neuzavírá samostatnou pojistnou smlouvu a k uzavření pojištění postačuje prohlášení pojištěného, které je součástí úvěrové smlouvy.

Pojištění schopnosti splácet podle průzkumu zná polovina Čechů, ale využívá ho pouze 19% lidí, a to i přes to, že 85% lidí v ČR si myslí, že je vhodné si splácení úvěru pojistit.

V současné situaci finanční krize lze předpokládat zvýšený zájem o toto pojištění, a to především díky riziku ztráty zaměstnání.

Příčin platební neschopnosti může být více – mezi rizika, která pojišťovny kryjí patří riziko pracovní neschopnosti, plné invalidity, úmrtí a ztráty zaměstnání.

Toto pojištění bývá většinou nabízeno ve dvou variantách:

- pojištění, které zahrnuje riziko pracovní neschopnosti, plné invalidity a úmrtí (označováno A);
- pojištění, které kromě rizik obsažených v pojištění A zahrnuje i riziko ztráty zaměstnání (označováno B).

ČSOB nabízí toto pojištění u hypotečních úvěrů ve třech variantách, stejně jako KB – oproti dvěma zmíněným variantám mají navíc variantu, která zahrnuje pouze riziko plné invalidity a úmrtí. V případě spotřebitelského úvěru u KB je jedinou variantou nejširší možné pokrytí, neboli včetně ztráty zaměstnání.

Produkty jednotlivých institucí

ČSOB ČSOB Pojištění k hypotékám - schopnost splácet
ČSOB Pojištění k půjčkám

ČS Pojištění schopnosti splácet k úvěrům
Pojištění schopnosti splácet k platebním kartám
Pojištění pravidelných výdajů

KB Pojištění schopnosti splácet k hypotečnímu úvěru KB
Kolektivní pojištění ke spotřebitelským úvěrům

Spotřebitelský úvěr a hypotéku tedy pojišťují pro případ neschopnosti dlužníka splácet všechny bankovní instituce, kreditní karty pouze ČS. Oproti ČSOB a KB však ČS nezajišťuje tyto služby v rámci své finanční skupiny, ale poskytuje je prostřednictvím pojišťovny CARDIF Pro Vita, a. s. Dalším rozdílem mezi nabídkou tohoto pojištění

jmenovanými třemi institucemi je nabídka ČS a ČSOB, kdy oproti KB nabízejí u hypotečního úvěru možnost pojištění dvou osob v úvěru (hlavní dlužník, spoludlužník). A nejvíce znatelným rozdílem je pak cena pojištění (ceny jednotlivých produktů jsou uvedeny v příloze C). Pro přehlednou ukázkou uvedu následující praktický příklad.

Praktický příklad

Pro porovnání cenových relací jednotlivých institucí jsem si zvolila dvě výše úvěru, pojištění bude uzavřeno ve variantě, která zahrnuje i ztrátu zaměstnání.

Spotřebitelský úvěr

➤ výše úvěru:	50 000 Kč	300 000 Kč
➤ doba splatnosti:	1 rok	6 let
➤ měsíční splátka ČSOB:	4 417 Kč	5 695 Kč
➤ měsíční splátka ČS:	4 573 Kč	6 068 Kč
➤ měsíční splátka KB:	4 676 Kč	5 370 Kč

Hypoteční úvěr

➤ výše úvěru:	500 000 Kč	2 000 000 Kč
➤ doba splatnosti:	5 let	20 let
➤ fixace úrokové sazby:	5 let	10 let
➤ měsíční splátka ČSOB:	9 828 Kč	15 136 Kč
➤ měsíční splátka ČS:	9 496 Kč	13 490 Kč
➤ měsíční splátka KB:	9 711 Kč	14 549 Kč

Tab. 8 - Praktický příklad

Výše úvěru	ČSOB	ČS	KB
Výše pojistného ke spotřebitelskému úvěru (měsíční)			
50 000 Kč	376 Kč	135 Kč	zdarma
300 000 Kč	484 Kč	395 Kč	zdarma
Výše pojistného k hypotečnímu úvěru (měsíční)			
500 000 Kč	-	236 Kč	225 Kč
2 000 000 Kč	-	946 Kč	900 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z výše uvedené tabulky „Praktický příklad“ vidíme značné rozdíly u pojištění spotřebitelského úvěru, kdy u KB je klient zařazen do kolektivního pojištění bez povinnosti platit pojistné, a to pokud jeho zdravotní stav odpovídá směrnicím pro přijetí do pojištění. A mezi ČSOB a ČS je rozdíl v pojistném především u nižší částky úvěru.

Obvyklé požadavky na klienta

- vstupní věk do 60let věku (u ČSOB 18 – 54 let u pojištění hypotečního úvěru, u KB nesmí být pojistná doba uzavřena do více jak 62 let);
- klient není v pracovní neschopnosti a v posledních 12 měsících nebyl déle než 30 po sobě jdoucích dní v pracovní neschopnosti (u pojištění hypotečního úvěru ČSOB klient nesměl být v pracovní neschopnosti za uplynulých 5 let nebo mu lékařem nebyla doporučena pracovní neschopnost delší než 3 týdny nepřetržitě, s některými výjimkami a také neprodělal-li v uplynulých 5letech vážné onemocnění);
- pracovní poměr na dobu neurčitou (u ČS je podmínkou, že klient byl zaměstnán i v předcházejících 12 měsících), dále, že klient nedal, ani mu nebyla dána, výpověď z pracovního poměru, neuzavřel se zaměstnavatelem dohodu o ukončení pracovního poměru a není ve zkušební době.

Podmínky pro výplatu pojistného plnění

Pracovní neschopnost

- čekací doba:
ČSOB	30 dní
ČS	60 dní pro hypoteční úvěry
	30 dní pro kreditní karty (pokud se k pojištění přistoupí v době, kdy je kreditní karta používána, tzn. část úvěru již je vyčerpána)
KB	90 dní
- karenční doba:
ČSOB	60 dní
ČS	60 dní
KB	30 dní

Pojišťovna v takovém případě hradí splátku následující po dovršení 30 dnů pracovní neschopnosti nebo splátku, která proběhne v měsíci, kdy dovrší 60. den v pracovní neschopnosti.

- celkový počet vyplacených splátek: ČSOB 12 (maximálně do 25 tis. Kč měsíčně)
ČS 12
KB 12

Při opakování pracovní neschopnosti hradí pojišťovna v průběhu pojištění několikrát (riziko tedy nezaniká). U KB pojišťovna vyplatí pojistné plnění ve výši 3,3 % měsíční splátky úvěru za každý pracovní den neschopnosti (v případě pracovní neschopnosti způsobené pracovním úrazem nárok na pojistné plnění nevzniká).

Plná invalidita

Klient, jehož pracovní neschopnost, trvá více než rok, přechází zpravidla do plného invalidního důchodu. V takovém případě pojišťovna uhradí celý zůstatek úvěru.

U KB je čekací doba u pojištění spotřebitelského úvěru 2 roky (splnění této podmínky se nevyžaduje, pokud invalidní důchod byl přiznán následkem úrazu) a u pojištění hypotečního úvěru 12 měsíců.

Úmrtí

Pojišťovna uhradí nesplacenou část úvěru ke dni úmrtí i s dlužnými úroky a úhradami, maximálně však do výše pojistné částky.

Ztráta zaměstnání

- čekací doba: ČSOB 60 dní karenční doba: ČSOB 40 dní
ČS 3 měsíce ČS 60 dní
KB 6 měsíců KB 60 dní

Pojišťovna uhradí splátku, která je splatná v měsíci ve kterém nezaměstnanost dovrší 60. (resp. 40.) den.

5.3 Pojištění platebních a kreditních karet

S nabídkou tohoto pojištění přišla na trh poprvé ČSOB v roce 2002.

ČSOB

- pojistné krytí: neoprávněné použití karty v případě její ztráty (odcizení, pohřešování, zničení), krádež hotovosti, poplatky za vydání nové nebo náhradní karty, ztráta osobních dokladů (do výše 2 tis. Kč) nebo klíčů (do výše 4 tis. Kč) odcizených nebo ztracených společně s platební kartou
- ochrana peněz je zabezpečena 72 hodin před nahlášením ztráty karty a ochrana hotovosti vybrané kartou nebo na přepážce do dvou hodin po výběru
- pojištění se nevztahuje na transakce s použitím identifikačního kódu (PIN)
- pojistné období je 1 rok, pojištění je prodlužováno zaplacením pojistného na další pojistné období
- v případě nastání pojistné události pojištění zaniká

Toto pojištění je dostupné pro všechny karty s výjimkou karet Maestro a Visa Electron Juventus. K ČSOB Aktivnímu kontu je pojištění platební karty přiděleno bezplatně, a to ve variantě Basic a k ČSOB Exkluzivnímu kontu ve variantě Extra.

Tab. 9 - Varianty pojištění ztráty nebo krádeže platební karty u ČSOB

Varianta	Roční limit pojistného plnění	Limit pojistného plnění při odcizení	Roční pojistné
Basic	do 15 000 Kč	2 000 Kč	150 Kč
Classic	do 50 000 Kč	5 000 Kč	460 Kč
Super	do 85 000 Kč	10 000 Kč	800 Kč
Premium	do 150 000 Kč	15 000 Kč	1 050 Kč
Extra	do 200 000 Kč	20 000 Kč	1 300 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování z: www.csob.cz.

ČS

ČS toto pojištění nabízí, neposkytuje ho však v rámci své finanční skupiny, ale pojišťovnou CARDIF Pro Vita.

- pojistné krytí: neoprávněné užití ztracené nebo odcizené karty, náhrada poplatku za zablokování karty a nákladů na výrobu náhradní karty, náhrada nákladů za ztracené nebo odcizené osobní dokumenty, klíče k bydlíšti a k osobnímu automobilu odcizených nebo ztracených společně s platební kartou, náhrada odcizené hotovosti, náhrada nákladů na znovupořízení mobilního telefonu odcizeného spolu s kartou, náhrada nákladů na zneužití mobilního telefonu odcizeného spolu s kartou
- ochrana hotovosti je zajištěna po dobu 12 hodin po výběru
- pojištění se od ledna 2008 vztahuje na transakce s použitím identifikačního kódu (PIN)
- pojistné může být placeno běžně nebo jednorázově
- ochrana za neoprávněné transakce přesahující částku 4 500 Kč je zabezpečena 48 hodin před blokadou karty
- v případě nastání pojistné události pojištění zaniká
- pojištění se vztahuje na neomezenou dobu před okamžikem nahlášení ztráty nebo odcizení karty bance

ČS nabízí 3 varianty tohoto pojištění, které se odlišují podle výše ročního limitu pojistného plnění pouze u neoprávněných karetních operací, jsou to částky 10 tis. Kč, 30 tis. Kč a 60 tis. Kč, přičemž pojistná plnění v ostatních případech jsou u všech variant stejná:

- odcizení hotovosti: 10 000 Kč;
- doklady a klíče: 10 000 Kč;
- zneužití odcizeného mobilního telefonu: 5 000 Kč;
- náklady na znovupořízení odcizeného mobilního telefonu: 3 000 Kč.

Roční pojistné:	1. varianta	170 Kč;
	2. varianta	320 Kč;
	3. varianta	480 Kč.

KB

Merlin

- pojistné krytí: zneužití platební karty v případě její ztráty nebo krádeže, krádež hotovosti vybrané kartou, ztráta osobních dokladů a klíčů ztracených nebo ukradených spolu s kartou, poplatky za znemožnění provedení všech autorizovaných transakcí kartou a za vydání nové karty
- výše pojistného v prvním roce se počítá jako 1/12 ročního pojistného za každý měsíc od uzavření pojištění do konce kalendářního roku
- čekací doba je 7 dní
- krádež v hotovosti je kryta po dobu 48 hodin od výběru
- pojistné období končí, bez ohledu na datum uzavření pojistné smlouvy, vždy k 31. prosinci, pojištění na další pojistné období je automaticky prodlužováno
- pojištění se nevztahuje na transakce s použitím identifikačního kódu (PIN)

U produktu Merlin je na rozdíl od produktu pojištění platební karty ČSOB pouze jedna možná varianta pojištění. Z následující tabulky lze vidět limity pojistného plnění k tomuto produktu.

Tab. 10 - Limity pojistného plnění u pojištění Merlin

Limity pojistného plnění	Základní
Roční pojistné	276 Kč
Zneužití karty:	
✓ platby kartou	30 000 Kč
✓ výběry na pobočkách KB	10 000 Kč
✓ výběry na pobočkách jiných bank	5 000 Kč
Poplatky za znemožnění provedení všech autorizovaných transakcí kartou a vydání nové	4 000 Kč
Krádež hotovosti 48 hodin po výběru	2 000 Kč
Ztráta nebo krádež klíčů spolu s kartou	5 000 Kč
Ztráta nebo krádež dokladů spolu s kartou	500 Kč

Zdroj: Vlastní zpracování z: www.kb.cz.

5.4 Další možné produkty bankopojištění nabízené finančními skupinami

ČSOB

Pojištění budov, staveb a bytů

Pojištění domácnosti

Pojištění domácnosti DOMOV EXPRES

Pojištění pro cesty do zahraničí k platebním kartám

Cestovní pojištění

Samostatné úrazové pojištění

Úrazové pojištění k ČSOB Dětskému kontu Slůně

Povinné ručení

Pojištění právní ochrany pro řidiče motorových vozidel

- toto pojištění není jako jediné poskytováno v rámci Skupiny ČSOB

Jen pro zajímavost doplním, že v roce 2007 byly více než dvě třetiny hypoték ČSOB spojeny s životním i neživotním pojištěním a v případě spotřebitelských úvěrů jich bylo pojištěno přes tři čtvrtiny.

Jedním z nejnovějších bankopojistných produktů na českém finančním trhu je pojištění GAP, které nabízí pouze Skupina ČSOB, a to spoluprací ČSOB Pojišťovny a společnosti ČSOB Leasing. Jedná se o připojištění k havarijnímu pojištění vozidla, kdy v případě totální havárie nebo odcizení vozidla vyplatí pojišťovna místo obecné ceny vozidla jeho novou cenu a to až do třetího roku trvání zákaznické smlouvy. A lze ho sjednat pouze u nových vozidel.

ČS

Cestovní pojištění KOLUMBUS

Cestovní pojištění k Osobnímu účtu České spořitelny

Úrazové pojištění

Úvěrové pojištění HYPOTÉKA

- u tohoto produktu se oproti pojištění schopnosti splácet k hypotečním úvěrům musí uzavřít pojistná smlouva, výhodou je variabilita, kdy si klient může zvolit sám rizika, na jaká chce být pojištěn
- Pojištění nemovitostí
- tento produkt je poskytován pojišťovnou Kooperativa

Pojištění domácností

- tento produkt je poskytován pojišťovnou Kooperativa

Pojištění právní ochrany

- je volitelnou součástí Osobního účtu České spořitelny
- tento produkt je poskytován pojišťovnou Kooperativa

Garance nejnižší ceny a Ochrana nákupu při zničení a krádeži

- tyto produkty jsou součástí Chytré karty České spořitelny a jsou zcela zdarma
- tyto dva produkty poskytuje pojišťovna CARDIF Pro Vita, a. s.

KB

Pojištění majetku (pojištění nemovitosti, domácnosti, odpovědnosti za škodu)

- toto pojištění je nabízeno ve spolupráci s pojišťovnou Allianz

Cestovní pojištění

Patron - úrazové pojištění k běžnému účtu

Autopojištění – povinné ručení a havarijní pojištění

- toto pojištění je nabízeno ve spolupráci s pojišťovnou Allianz

Kromě výše zmíněných produktů ještě všechny finanční skupiny nabízí cestovní pojištění ke kreditním kartám, u kterého je jednoznačně největší výhodou to, že se nemusí před cestou do zahraničí aktivovat, tzn. nemusí se sepisovat pojistná smlouva. V rámci tohoto pojištění je nabízeno vždy více pojistných programů k různým typům platebních nebo kreditních karet. Největším rozdílem mezi jednotlivými finančními skupinami je cena pojištění – Komerční banka totiž tuto službu poskytuje pro její klienty zdarma, rozsah pojistného krytí se pak liší jednotlivými typy karet.

Jak je možné vidět, nejširší nabídku bankopojistných produktů v rámci finanční skupiny má ČSOB. ČS má již také bohatou nabídku těchto produktů, ale jelikož se Pojišťovna ČS

zaměřuje na životní pojištění, velké množství produktů je nabízeno pojišťovnou mimo Finanční skupinu ČS, pojišťovnou CARDIF Pro Vita nebo Kooperativou.

Nabídka bankopojistných produktů se za posledních pár let velice rozšířila, a tím tak mohou banky uspokojit i náročnější klienty. Perspektivou pro další rozvoj bankopojištění je podle mého názoru úrazové pojištění k platebním / kreditním kartám, stejně jako je nabízeno cestovní pojištění ke kreditním kartám a dále pojištění GAP. Pojištění nákupu a Garance nejnižší ceny je podle mne dobrým krokem vpřed, ale nevím, zdali má na českém trhu budoucnost. Jedná se sice o novinky na českém bankopojistném trhu, takže je to možná předčasná úvaha, ale myslím si, že pro většinu českých občanů jsou tyto služby neatraktivní, a to především z hlediska podmínek, za kterých pojišťovna vyplatí pojistné plnění.

Závěr

Na počátcích, kdy se bankopojištění začalo nabízet v České republice se dalo o výhodách spojování finančních institucí diskutovat, v současné době již jsou služby bankopojištění poskytovány s náležitou odborností a péčí. Klient nákupem u jediné instituce zpravidla také ušetří na nejrůznějších poplatcích a také úspory z titulu nižších transakčních nákladů spojených s uzavřením několika smluv na jediném místě jsou nezanedbatelné.

Pro banku i pojišťovnu je propojení jejich nabízených produktů a služeb velikou příležitostí učit se a zlepšovat se ve vlastním výkonu. Obě instituce mají možnost přiučit se jinému charakteristickému stylu řízení, jeho cílům a opatřením, které mohou samy uplatnit. Ale nejen to, dalším efektem propojování finančních služeb je snižování správních nákladů při provozování služeb a zvyšování výkonnosti, snížení rizika podnikání, vytváření nových finančních služeb, které jsou lépe přizpůsobeny požadavkům klientů, mají možnost širšího využití distribučních sítí a také mohou využívat informace o klientech. Nejdůležitější však je volba vhodného partnera, protože dokonalá spolupráce a dobře zvolená strategie je prvním krokem vedoucím k úspěchu bankopojišťovací struktury.

Z první kapitoly vyplynulo, že bankopojištění funguje již několik let, avšak zatímco ještě koncem 90. letech minulého století se bankopojištění podílelo na celkovém novém obchodu domácích pojišťoven jen zanedbatelně, v současnosti již bankovní přepážky představují pro pojištění velmi důležitý prodejní kanál, jehož význam každoročně roste.

V druhé kapitole jsem analyzovala současnou situaci na světových trzích i na českém trhu. Lze tedy říci, že v Evropě je slučování velkých společností doslova trend. Mezi státy, které jsou v oblasti bankopojištění na popředí patří jednoznačně Španělsko a Francie, kde je bankopojištění dokonce jedno z nejvíce rozvinutých ve světě. Naopak ve Velké Británii a v Německu je bankopojištění zatím stále málo vyvinuté, a je charakteristické pouhou distribucí a smlouvami o spolupráci. Itálie na tom mohla být v současné době lépe, ale do roku 1990 jí v rozvoji v oblasti bankopojištění bránila legislativa, nyní italské banky ovládají již čtvrtinu trhu životního pojištění.

Co se týká českého trhu v oblasti bankopojištění, zde máme oproti ostatním evropským zemím stále ještě velké rezervy. V současné době u nás bankopojistným prodejem vévodí investiční životní pojištění, ale zájem o pojistné produkty vázané na jiné finanční služby také neustále roste. Pokud jde o podíl prodeje neživotního pojištění na bankovních přepážkách, tak lze konstatovat, že je podstatně nižší než prodej životního pojištění. Trh životního pojištění se vyvíjel pozitivně díky rostoucí ekonomické úrovni ČR, vyšší informovanosti občanů o daném segmentu pojištění, provázanosti s počtem poskytnutých hypotečních úvěrů, kterých neustále přibývá a stále rostoucí oblibě investičního životního pojištění. Do budoucna však můžeme očekávat nárůst i v oblasti neživotního pojištění, protože na trh vstupují neustále nové produkty, mezi nejnovější patří např. pojištění GAP – připojištění k havarijnímu pojištění vozidla.

Ve třetí kapitole jsem se zaměřila na právní úpravu bankopojištění a přestože v Evropské unii ještě legislativa ohledně jednotného dohledu nad finančním trhem není úplná, lépe řečeno, zavedla doplňkový dozor nad finančními skupinami s tím, že si jednotlivé členské státy musí zabezpečit kontrolu institucí v rámci finančních skupin příslušnými orgány. V České republice byla vzájemná spolupráce jednotlivých regulátorů již od roku 1998 a od roku 2006 se jednotným regulátorem pro finanční trh stala Česká národní banka, která od roku 2008 přešla na funkcionální model, kde již není oddělen ani dohled nad jednotlivými sektory.

Ve čtvrté kapitole jsem se snažila přiblížit co nejlépe pohled na to, jak jsou dané instituce v rámci finančních skupin propojeny. Mnou vybrané finanční skupiny jsou všechny zastřešena bankami, v současné době má největší majetkový podíl na pojišťovně v rámci finanční skupiny Komerční banka a nejmenší Česká spořitelna, která však ještě v roce 2007 měla v pojišťovně ČS nadpoloviční podíl. Všechny tyto instituce jsou součástí mezinárodních skupin, které posilují dobré finanční zázemí těchto institucí, které dokazují i vysoká hodnocení ratingových agentur u všech tří institucí, ale také je zřejmý jejich marketingový prospěch.

V poslední kapitole jsem analyzovala nabídky bankopojistných produktů v rámci finančních skupin. Všechny tři bankovní instituce mají bohatou nabídku bankopojistných produktů, která tak uspokojí i náročnější klienty.

Prvními produkty, na které jsem se zaměřila bylo kapitálové životní pojištění a investiční životní pojištění. Vzhledem k tomu, že pojistný trh se rozvíjí poměrně rychle, je nutné činit tyto pojištění pro klienty stále zajímavějšími, a tak je možné na účet vkládat, ale i vybírat mimořádné výnosy, ovšem s omezením do výše zůstatku, který je nezbytný pro přiznání daňových odpočtů, lze přerušit placení pojistného, ale hlavně lze také sjednat další produkty, tzv. připojištění, které pojistí klienta na další možné pojistné události jako například úraz či invalidita.

Dále všechny zmíněné finanční skupiny nabízejí pojištění schopnosti splácet. Především u úvěrů je toto pojištění pro banky výhodné, protože tak bez nutnosti uzavření samostatné pojistné smlouvy zabezpečuje maximální propojištěnost úvěrových produktů. Překvapivým zjištěním bylo, že Komerční banka pojištění schopnosti splácet ke spotřebitelským úvěrům nabízí zdarma, přičemž jak je možno vidět z praktického příkladu, částky u ostatních dvou bankovních institucí nejsou zanedbatelné, tato skutečnost se však projevuje v počtu splátek, které se z pojištění hradí, oproti zbývajícím dvěma institucím, které vyplácejí 12 měsíčních splátek, Komerční banka (resp. Komerční pojišťovna) vyplácí pouhé 4 splátky.

Posledním podrobně zkoumaným bankopojistným produktem jsem zvolila pojištění kreditních karet, které se začalo na českém trhu rozvíjet teprve nedávno, ale myslím si, že tento produkt má velkou budoucnost. Rozdílem mezi jednotlivými institucemi byla především doba, po kterou je zabezpečena ochrana peněz před nahlášením ztráty, která u Komerční banky činí dokonce celé 2 dny. Dalším poměrně významným rozdílem je fakt, že u České spořitelny se pojištění vztahuje na transakce s použitím identifikačního kódu.

Každá finanční instituce má ještě nějaké rezervy v oblasti bankopojištění, a proto se domnívám, že budoucnost bankopojištění na českém trhu slibná, především si ji představuji v rozvoji pojištění GAP a úrazového pojištění.

Seznam použité literatury

PUBLIKACE

- [1] BÖHM, A. *Ekonomika a řízení pojišťoven v podmínkách po vstupu České republiky do Evropské unie. Vybrané aspekty*. Praha: Aspi Publishing, 2004. ISBN 80-7357-020-3.
- [2] ČÍŽEK, J. a KUČERA, J. Regulace pojišťovnictví v Evropské unii – 3. část. *Pojistné rozpravy*. 2008, roč. 12, č. 22, s. 63-113. ISSN 0862-6162.
- [3] DAŇHEL, J. a kol. *Pojistná teorie*. 1. vyd. Professional Publishing, 2005. ISBN 80-86419-84-3
- [4] DAŇHEL, J. aj. *Vybrané kapitoly z pojišťovnictví*. 2. vyd. Praha: Česká asociace pojišťoven, 1996.
- [5] DAVIDOVÁ, J. a JIRKA, J. Bankopojištění v ČR nepatří jen do oblasti teorie. *Bankovníctví*. 2004, roč. 40, č. 6-7, s. 24. ISSN 1212-42.
- [6] DUCHÁČKOVÁ, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. 1. vyd. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2000. ISBN 80-245-0023-X
- [7] GENETAY, N., MOLYNEUX, P. *Bancassurance*. Houndmills: Macmillan, 1998. ISBN 0-333-73298-7.
- [8] KORAUŠ, A. *Bankopoišťovníctvo*. Bratislava: Sprint, 2005. ISBN 80-89085-41-5.
- [9] MUŽÁKOVÁ, K. *Legislativní změny v pojišťovnictví v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie a jejich dopad na český pojistný trh*. [Diplomová práce.] Liberec: Technická univerzita v Liberci – Hospodářská fakulta, 2007.
- [10] POLOUČEK, S. a kol. *Bankovníctví*. 1. vyd. Praha: C.H. Beck, 2006. 716 s. ISBN 80-7179-462-7.

[11] VAVROUŠEK, M. V bankách získáte již i pojištění. *Bankovníctví*. 2006, roč. 42, č. 5. ISSN 1212-42.

PRAMENY

[12] Druhá Směrnice Rady 88/357/EHS, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přímého pojištění jiného než životního, kterou se stanoví opatření k usnadnění účinného výkonu volného pohybu služeb

[13] Druhá Směrnice Rady, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se zahájení a provozování činnosti úvěrových institucí

[14] První Směrnice Rady 73/239/EHS, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se přístupu k činnosti v přímém pojištění jiném než životním a jejího výkonu

[15] První směrnice Rady 77/780/EHS, o koordinaci právních a správních předpisů týkajících se zahájení a provozování činnosti úvěrových institucí

[16] Směrnice 2002/83/ES Evropského parlamentu a Rady, o životním pojištění

[17] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2001/17/ES, o reorganizaci a likvidaci pojišťoven

[18] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/13/ES, kterou se mění směrnice Rady 73/239/EHS, pokud jde o požadavky na míru solventnosti u neživotních pojišťoven

[19] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/65/ES, o uvádění finančních služeb pro spotřebitele na trh na dálku

[20] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 2002/87/ES, o doplňkovém dozoru nad úvěrovými institucemi, pojišťovnami a investičními podniky ve finančním konglomerátu

[21] Směrnice Evropského parlamentu a Rady 95/26/ES, kterou se mění směrnice 77/780/EHS a 89/646/EHS o úvěrových institucích, směrnice 73/239/EHS a 92/49/EHS o jiném než životním pojištění, směrnice 79/267/EHS a 92/96/EHS o životním pojištění, směrnice 93/22/EHS o investičních podnicích a směrnice 85/611/EHS o subjektech kolektivního investování do převoditelných cenných papírů (SKIPCP)

[22] Zákon č. 21/1992 Sb., o bankách

[23] Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

[24] Zákon č. 377/2005 Sb., o doplňkovém dohledu nad bankami, spořitelními a úvěrními družstvy, institucemi elektronických peněz, pojišťovnami a obchodníky s cennými papíry ve finančních konglomerátech a o změně některých dalších zákonů

[25] Zákon č. 57/2006 Sb., o změně zákonů v souvislosti se sjednocením dohledu nad finančním trhem

[26] Zákon č. 6/1993 Sb., o České národní bance

INTERNETOVÉ STRÁNKY

[27] *Česká asociace pojišťoven* [online]. [cit. 2009-03-20]. Dostupný z WWW: <<http://www.cap.cz/>>

[28] *Česká národní banka* [online]. [cit. 2009-03-26]. Dostupný z WWW: <<http://www.cnb.cz/>>

[30] *Ministerstvo financí České republiky* [online]. [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.mfcr.cz/>>

[31] *Pojišťovna CARDIF Pro Vita, a. s.* [online]. [cit. 2009-03-21]. Dostupný z WWW: <<http://www.cardif.cz/>>

[32] *Přístup k právu Evropské unie* [online]. [cit. 2009-03-18]. Dostupný z WWW: <<http://eur-lex.europa.eu/>>

[33] *Výroční zpráva 2007* [online]. Praha: Česká spořitelna, a. s., 2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <http://www.csas.cz/banka/content/inet/internet/cs/VZ_2007.pdf>

[34] *Výroční zpráva 2007* [online]. Praha: Československá obchodní banka, a. s., 2008 [cit. 2009-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www.csob.cz/WebCsob/Csob/O-CSOB/Vztahy-k-investorum/Vyrocnni-pololetni-zpravy/Vyrocnni-zpravy/VZ_CSOB_2007.pdf>

[35] *Výroční zpráva 2007* [online]. Praha: ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB, 2008 [cit. 2009-04-15]. Dostupný z WWW: <http://www.csobpoj.cz/NR/rdonlyres/4FF141E9-9B1A-46B9-B830-B311E7B8EEA3/0/VYROCNIZPRAVA_2007_CZ_screen.pdf>

[36] *Výroční zpráva 2007* [online]. Praha: Komerční banka, a. s., 2008 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.kb.cz/file/cs/com/annual_reports/KB-vyrocnni_zprava_2007.pdf>

[37] *Výroční zpráva 2007* [online]. Praha: Komerční pojišťovna, a. s., 2008 [cit. 2009-04-20]. Dostupný z WWW: <http://www.komercpoj.cz/file/u/vyrocnni_zpravy/annual_report_2007.pdf>

[38] *Výroční zpráva 2007* [online]. Praha: Pojišťovna České spořitelny, a. s., 2008 [cit. 2009-04-17]. Dostupný z WWW: <<http://www.pojistovnacs.cz/spolecnost/vyrocnni-zprava/VZ/2007/VZ2007cz.pdf>>

[39] *Zpráva o výkonu dohledu nad finančním trhem 2007* [online]. [cit. 2009-03-23]. Dostupné z WWW: <http://www.cnb.cz/cs/dohled_fin_trh/dnft_zpravy/download/dnft_2007_cz.pdf>

Seznam příloh

Příloha A Přehled odvětví, pro která mají pojišťovny uděleno povolení (5 stran)

Příloha B Činnosti podle zákona č. 21/1992, Sb. o bankách (1 strana)

Příloha C Základní informace o pojištění schopnosti splácet (2 strany)

Příloha A – Přehled odvětví, pro která mají pojišťovny uděleno povolení (5 stran)

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
A. Odvětví životních pojištění			
1. Pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného	✓	✓	✓
2. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí	✓	✓	✓
3. Důchodové pojištění	✓	✓	✓
4. Pojištění podle bodů A1 až A3 ¹³ spojené s investičním fondem	✓	✓	✓
5. Kapitálové činnosti			
a) umořování kapitálu	✓		✓
b) správa skupinových PF	✓		✓
c) činnosti doprovázené pojištěním	✓		✓
d) pojištění týkající se délky lidského života	✓		✓
6. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle odvětví A1 až A5 ¹⁴	✓	✓	✓
B. Odvětví neživotních pojištění			
1. Úrazové pojištění			
a) s jednorázovým plněním	✓	✓	✓
b) s plněním povahy náhr. škody	✓	✓	✓
c) s kombinovaným plněním	✓	✓	✓
d) cestujících	✓	✓	✓
2. Pojištění nemoci			
a) s jednorázovým plněním	✓	✓	✓
b) s plněním povahy náhr. škody	✓	✓	✓
c) s kombinovaným plněním	✓	✓	✓
d) smluvní zdravotní pojištění	✓	✓	✓
3. Pojištění škod na pozemních dopravních prostředcích jiných než drážních vozidel			

¹³ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

¹⁴ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
a) motorových	✓	✓	✓
b) nemotorových	✓	✓	✓
4. Pojištění škod na drážních vozidlech	✓		✓
5. Pojištění škod na leteckých dopravních prostředcích	✓	✓	
6. Pojištění škod na plavidlech			
a) vnitrozemských	✓		
b) námořních	✓		
7. Pojištění přepravovaných věcí včetně zavazadel a jiného majetku bez ohledu na použitý dopravní prostředek	✓	✓	✓
8. Pojištění škod na majetku jiném než uvedeném v bodech 3 až 7 způsobených			
a) požárem	✓	✓	✓
b) výbuchem	✓	✓	✓
c) vichřicí	✓	✓	✓
d) přírodními živly	✓	✓	✓
e) jadernou energií	✓	✓	✓
f) sesuvem nebo poklesem půdy	✓	✓	✓
9. Pojištění jiných škod na majetku jiném než uvedeném v bodech B3 až B7 ¹⁵	✓	✓	✓
10. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající			
a) z provozu motorového a jeho přípojného vozidla	✓		
b) z provozu drážního vozidla	✓		✓
c) z činnosti dopravce	✓		✓
11. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití leteckého dopravního prostředku, včetně odpovědnosti dopravce	✓	✓	
12. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití vnitrozemského nebo námořního plavidla, včetně odpovědnosti dopravce	✓		
13. Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu jinou než uvedenou v odvětvích č.10 až			

¹⁵ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
12			
a) odpovědnost za škodu na životním prostředí	✓	✓	✓
b) odpovědnost za škodu způsobenou jader. zařízením	✓	✓	✓
c) odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku	✓	✓	✓
d) ostatní	✓	✓	✓
14. Pojištění úvěru			
a) obecná platební neschopnost	✓		✓
b) vývozní úvěr	✓		✓
c) splátkový úvěr	✓		✓
d) hypoteční úvěr	✓		✓
e) zemědělský úvěr	✓		✓
15. Pojištění záruky (kauce)			
a) přímé záruky	✓	✓	✓
b) nepřímé záruky	✓	✓	✓
16. Pojištění různých finančních ztrát vyplývajících			
a) z výkonu povolání	✓	✓	✓
b) z nedostatečného příjmu	✓	✓	✓
c) ze špatných povětrnostních podmínek	✓	✓	✓
d) ze ztráty zisku	✓	✓	✓
e) ze stálých nákladů	✓	✓	✓
f) z nepředvídaných obchodních výdajů	✓	✓	✓
g) ze ztráty tržní hodnoty	✓	✓	✓
h) ze ztráty pravidelného zdroje příjmů	✓	✓	✓
i) z jiné nepřímé obchodní finanční ztráty	✓	✓	✓
j) z ostatních finančních ztrát	✓	✓	✓
17. Pojištění právní ochrany			
18. Pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště (asistenční služby)	✓	✓	✓
C. Skupiny neživotních pojištění			
a) "pojištění úrazu a nemoci" pro odvětví č. 1 a 2		✓	

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
b) "pojištění motorových vozidel" pro odvětví č. 3, 7 a 10			
c) "pojištění požáru a jiných majetkových škod" pro odvětví č. 8 a 9		✓	
d) "letecké pojištění, pojištění vnitrozemské plavby a námořní pojištění a pojištění přepravovaných věcí" pro odvětví č. 4, 5, 6, 7, 11 a 12			
e) "pojištění odpovědnosti za škodu pro odvětví č. 10, 11, 12 a 13		✓	
f) "pojištění úvěru a záruky" pro odvětví č. 14 a 15			
g) "pojištění jiných ztrát" pro odvětví č. 16, 17 a 18			
Zajišťovací činnost			
A. Odvětví životních pojištění			
B. Odvětví neživotních pojištění			
Fakultativní zajišťovací činnost			
A. Odvětví životních pojištění			
1. Pojištění pouze pro případ smrti, pojištění pouze pro případ dožití, pojištění pro případ dožití se stanoveného věku nebo dřívější smrti, pojištění spojených životů, životní pojištění s vrácením pojistného			
2. Svatební pojištění nebo pojištění prostředků na výživu dětí			
3. Důchodové pojištění			
4. Pojištění podle bodů A1 až A3 ¹⁶ spojené s investičním fondem			
5. Kapitálové činnosti			
a) umořování kapitálu			
b) správa skupinových PF			
c) činnosti doprovázené pojištěním			
d) pojištění týkající se délky lidského života			
6. Pojištění pro případ úrazu nebo nemoci, je-li doplňkem pojištění podle odvětví A1 až A5 ¹⁷			
B. Odvětví neživotních pojištění			
1. Úrazové pojištění			

¹⁶ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

¹⁷ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
a) s jednorázovým plněním	✓		
b) s plněním povahy náhr. škody	✓		
c) s kombinovaným plněním	✓		
d) cestujících	✓		
2. Pojištění nemoci			
a) s jednorázovým plněním	✓		
b) s plněním povahy náhr. škody	✓		
c) s kombinovaným plněním	✓		
d) smluvní zdravotní pojištění	✓		
3. Pojištění škod na pozemních dopravních prostředcích jiných než drážních vozidel			
a) motorových	✓		
b) nemotorových	✓		
4. Pojištění škod na drážních vozidlech			
5. Pojištění škod na leteckých dopravních prostředcích	✓		
6. Pojištění škod na plavidlech			
a) vnitrozemských	✓		
b) námořních			
7. Pojištění přepravovaných věcí včetně zavazadel a jiného majetku bez ohledu na použitý dopravní prostředek	✓	✓	✓
8. Pojištění škod na majetku jiném než uvedeném v bodech 3 až 7 způsobených			
a) požárem	✓	✓	✓
b) výbuchem	✓	✓	✓
c) vichřicí	✓	✓	✓
d) přírodními živly	✓	✓	✓
e) jadernou energií	✓	✓	✓
f) sesuvem nebo poklesem půdy	✓	✓	✓
9. Pojištění jiných škod na majetku jiném než uvedeném v bodech B3 až B7 ¹⁸	✓	✓	✓

¹⁸ Zákon č. 363/1999 Sb., o pojišťovnictví

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
10. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající			
a) z provozu motorového a jeho přípojného vozidla	✓		
b) z provozu drážního vozidla			
c) z činnosti dopravce			
11. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití leteckého dopravního prostředku, včetně odpovědnosti dopravce	✓		
12. Pojištění odpovědnosti za škodu vyplývající z vlastnictví nebo užití vnitrozemského nebo námořního plavidla, včetně odpovědnosti dopravce			
13. Všeobecné pojištění odpovědnosti za škodu jinou než uvedenou v odvětvích č.10 až 12			
a) odpovědnost za škodu na životním prostředí	✓	✓	✓
b) odpovědnost za škodu způsobenou jader. zářením	✓	✓	✓
c) odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku	✓	✓	✓
d) ostatní	✓	✓	✓
14. Pojištění úvěru			
a) obecná platební neschopnost	✓		
b) vývozní úvěr	✓		
c) splátkový úvěr	✓		
d) hypoteční úvěr	✓		
e) zemědělský úvěr	✓		
15. Pojištění záruky (kauce)			
a) přímé záruky	✓		
b) nepřímé záruky	✓		
16. Pojištění různých finančních ztrát vyplývajících			
a) z výkonu povolání		✓	✓
b) z nedostatečného příjmu		✓	✓
c) ze špatných povětrnostních podmínek		✓	✓
d) ze ztráty zisku	✓	✓	✓
e) ze stálých nákladů		✓	✓

Pojišťovací činnosti (k 27. 04. 2009)	A ¹	B ²	C ³
f) z nepředvídaných obchodních výdajů		✓	✓
g) ze ztráty tržní hodnoty		✓	✓
h) ze ztráty pravidelného zdroje příjmů		✓	✓
i) z jiné nepřímé obchodní finanční ztráty		✓	✓
j) z ostatních finančních ztrát	✓	✓	✓
17. Pojištění právní ochrany			
18. Pojištění pomoci osobám v nouzi během cestování nebo pobytu mimo místa svého bydliště (asistenční služby)	✓		
C. Skupiny neživotních pojištění			
a) "pojištění úrazu a nemoci" pro odvětví č. 1 a 2			
b) "pojištění motorových vozidel" pro odvětví č. 3, 7 a 10			
c) "pojištění požáru a jiných majetkových škod" pro odvětví č. 8 a 9			
d) "letecké pojištění, pojištění vnitrozemské plavby a námořní pojištění a pojištění přepravovaných věcí" pro odvětví č. 4, 5, 6, 7, 11 a 12			
e) "pojištění odpovědnosti za škodu pro odvětví č. 10, 11, 12 a 13			
f) "pojištění úvěru a záruky" pro odvětví č. 14 a 15			
g) "pojištění jiných ztrát" pro odvětví č. 16, 17 a 18			

¹ ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB

² Pojišťovna České spořitelny, a.s.

³ Komerční pojišťovna, a.s.

Příloha B – Činnosti podle zákona č. 21/1992, Sb. o bankách (1 strana)

Povolné činnosti (k 27.04.2009)	A¹	B²	C³
Přijímání vkladů od veřejnosti (§1/1/a)	✓	✓	✓
Poskytování úvěrů (§1/1/b)	✓	✓	✓
Investování do CP na vlastní účet (§1/3/a)	✓	✓	✓
Finanční pronájem/leasing (§1/3/b)	✓	✓	✓
Platební styk a zúčtování (§1/3/c)	✓	✓	✓
Vydávání a správa platebních prostředků (§1/3/d)	✓	✓	✓
Poskytování záruk (§1/3/e)	✓	✓	✓
Otvírání akreditivů (§1/3/f)	✓	✓	✓
Obstarávání inkasa (§1/3/g)	✓	✓	✓
Poskytování investičních služeb (§1/3/h)	✓	✓	✓
Finanční makléřství (§1/3i)	✓	✓	✓
Výkon funkce depozitáře (§1/3/j)	✓	✓	✓
Směnářenská činnost (§1/3/k)	✓	✓	✓
Poskytování bankovních informací (§1/3/l)	✓	✓	✓
Obchodování na vlastní účet nebo na účet klienta (§1/3/m)	✓	✓	✓
Pronájem bezpečnostních schránek (§1/3/n)	✓	✓	✓
Další činnosti (§1/3/o)	✓	✓	✓

¹ Československá obchodní banka, a. s.

² Česká spořitelna, a. s.

³ Komerční banka, a. s.

Příloha C – Základní informace o pojištění schopnosti splácet (2 strany)

Subjekt	Produkt	Cena (měsíčně)	
ČSOB	- spotřebitelský úvěr	✓ varianta A: 5,9 % z měsíční úvěrové splátky a poplatku za správu úvěrového účtu ✓ varianta B: 8,5 % z měsíční úvěrové splátky a poplatku za správu úvěrového účtu	
	- hypoteční úvěr	- pro všechny tři varianty individuálně	
ČS	- platební karty	✓ varianta A: 0,49% z dlužné částky na konci účetního cyklu ✓ varianta B: 0,89% z dlužné částky na konci účetního cyklu	
	- spotřebitelský a hotovostní úvěr	✓ varianta A: - úvěry do 49.999,- Kč - úvěry od 50.000,- Kč do 99.999,- Kč - úvěry od 100.000,- Kč do 149.999,- Kč - úvěry od 150.000,- Kč do 199.999,- Kč - úvěry od 200.000,- Kč do 249.999,- Kč - úvěry od 250.000,- Kč do 299.999,- Kč - úvěry od 300.000,- Kč do 349.999,- Kč - úvěry od 350.000,- Kč do 399.999,- Kč - úvěry od 400.000,- Kč do 449.999,- Kč - úvěry od 450.000,- Kč do 500.000,- Kč ✓ varianta B: - úvěry do 49.999,- Kč - úvěry od 50.000,- Kč do 99.999,- Kč - úvěry od 100.000,- Kč do 149.999,- Kč - úvěry od 150.000,- Kč do 199.999,- Kč - úvěry od 200.000,- Kč do 249.999,- Kč - úvěry od 250.000,- Kč do 299.999,- Kč - úvěry od 300.000,- Kč do 349.999,- Kč - úvěry od 350.000,- Kč do 399.999,- Kč - úvěry od 400.000,- Kč do 449.999,- Kč	(Kč) 75 95 135 155 175 205 235 265 295 335 95 135 175 215 255 305 395 455 505

		- úvěry od 450.000,- Kč do 500.000,- Kč	585
	- hypoteční úvěr	✓ varianta A: 0,0333 % z výše poskytnutého úvěru ✓ varianta B: 0,0473 % z výše poskytnutého úvěru - pro dva klienty: ✓ varianta A: 0,0300 % z výše poskytnutého úvěru ✓ varianta B: 0,0426 % z výše poskytnutého úvěru	
KB	- spotřebitelský úvěr	- zdarma	
	- hypotéka	✓ varianta A - pojištění smrti a plné invalidity, vstupní věk klienta 18 - 45 let (včetně): 0,025 % z pojistné částky ✓ varianta A - pojištění smrti a plné invalidity, vstupní věk klienta 46 - 60 let (včetně): 0,045 % z pojistné částky ✓ varianta B - pojištění smrti, plné invalidity a pracovní neschopnosti: 0,025 % z pojistné částky + 0,01 % z pojištěného úvěru ✓ varianta C - pojištění smrti, plné invalidity, pracovní neschopnosti a ztráty zaměstnání: 0,025 % z pojistné částky + 0,02 % z pojištěného úvěru	